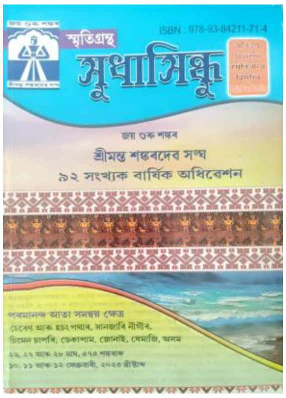

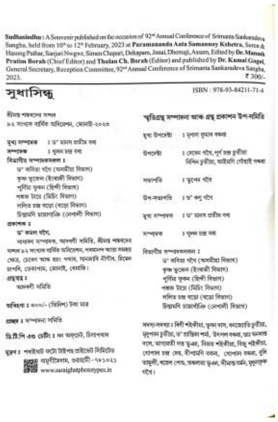

Sudhasindhu : A Souvenir published on the occasion of 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, held from 10th to 12th February, 2023 at **Paramananda Aata Samannoy Kshetra**, Seren & Hasong Pathar, Sanjari Nwgwr, Simen Chapari, Dekapam, Jonai, Dhemaji, Assam, Edited by **Dr. Manash Pratim Borah** (Chief Editor) and **Thulan Ch. Borah** (Editor) and published by **Dr. Kamal Gogoi**, General Secretary, Reception Committee, 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, 2023. ₹ 300/-

সুধাসিন্ধু

ISBN : 978-93-84211-71-4

স্মৃতিগ্ৰন্থ সম্পাদনা আৰু গ্ৰন্থ প্ৰকাশন উপ-সমিতি

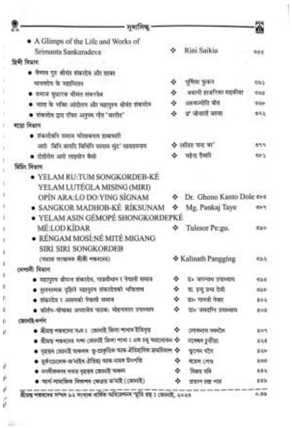

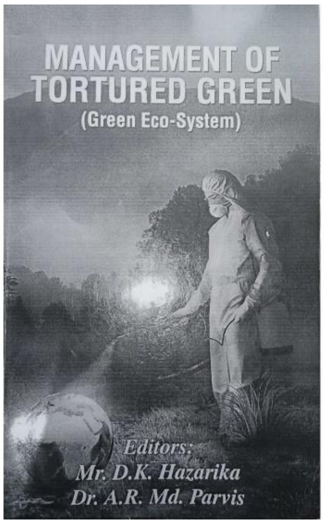

Management of Tortured Green (Green Eco-System) - a multilingual collection of research based articles published by Sprin Publishers, Assam, India, in collaboration with Research & Development Cell, Hojai Girls' College, Hojai, compiled and edited by experienced editors.

Publisher : Sprin Publisher
https:www.sprinpub.com
+91 7002049025 (WhatsApp)
In collaboration with Research & Development Cell, Hojai Girls' College, Hojai

© : Editors

First Publication : 2023
Price : Rs. 275/-
ISBN : 978-81-960201-2-5

EDITORIAL BOARD
Editors : Mr. Deepak Kumar Hazarika
Dr. Abu Reja Md. Parvis
Member : Dr. Pijush Nandi
Dr. Hadiur Rahman
Dr. Rajen Sing Chauhan
Dr. S. Saratchandra Singh
Mr. Partha Pratim Dey
Mrs. Sumita Debnath
Ms. Seema Ghatak

Printed at : I. T. Press, Nilbagan, Hojai (Assam)
Cover design by : Iqbal Hussain

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this book. The publisher or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are purely unintentional and readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

N.B. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means mechanical, photocopying, recording or otherwise without prior written permission of the publisher.

TABLE OF CONTENTS

- Adverse environmental effects of faulty utilization of water resources in India — Deepak Kumar Hazarika — 1
- The impact of air pollution on environment in the context of Assam — Sumita Dennath — 11
- Environmental crisis and sustainable development in India — Debjani Goswami — 24
- National & State Forest Policy : Its Implication — Deepti Das — 35
- Sea Surface Temperature And Its Overall Impact on World Climate — Partha Pratim Dey — 46
- Global Warming & Its Consequences: Issues And Challenges — Dr. Pijush Nandi — 59
- Man and Nature: An Ecocritcal Outlook on R.K. Narayan's "The Axe" — Dr. S. C. Varma — 69
- Issues and Challenges of Global Warming and Climate Change in India — Seema Ghatak — 76
- Forest Conservation & Environmental Awareness — Dr. Hadiur Rahman — 86
- Academic Forestry and People: Its Role and Significance — Swapna Bhowmik Dutta — 93
- Economic Development and Environmental Problems In India — Dr. A. R. Md. Parvis — 103
- Environmental issues and Its Protection for Sustainable — Chiranjeeb Biswas — 113

ENVIRONMENTAL ISSUES AND ITS PROTECTION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN INDIA

Chiranjeeb Biswas
Assistant Professor, Dept. of Economics
Moridhal College, Moridhal

Introduction:

The term "environment" refers to all circumstances and their results that have an impact on a person's life at any time or place. In order to safeguard and enhance the environment, the Environmental Protection Act (EPA) was passed in 1986. Since the 1960s, the quality of the environment has decreased. Increased pollution, loss of plant coatings, high levels of dangerous chemical concentrations in the atmosphere, and dangers to life-support systems are the results of this. A pattern of resource use known as sustainable development strives to satisfy human needs while protecting the environment so that needs can be satisfied both today and in the near future. It entails using renewable natural resources in a way that does not eliminate, degrade, or otherwise lessen their usefulness for future generations. Additionally, it means utilising nonrenewable mineral resources without unduly denying access to them to future generations. By increasing medical expenses and lowering resource productivity, environmental

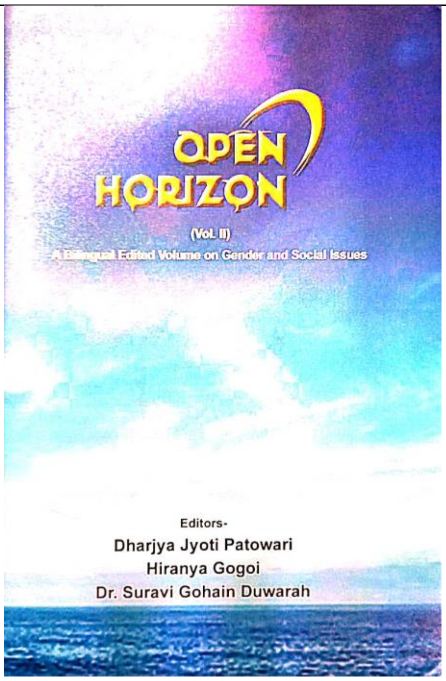

17. নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'অন্য জীৱন' আৰু 'অভিযাত্ৰী' উপন্যাসত লৈংগিক সমমৰ্যাদাৰ প্ৰসংগ ঃ এক চমু আলোকপাত
• পখী প্ৰিয়া শৰ্মা 150

18. জ্যোতিপ্ৰসাদৰ নাটকত নাৰীৰ মনঃস্তত্ত্বঃ ("কাৰেঙৰ লিগিৰী" আৰু "ৰূপালীম"ৰ আধাৰত)
• অৰূপ দাস 158

19. ডৰথী ব্ৰাউন ঃ 'ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো' উপন্যাসৰ নাৰী চৰিত্ৰ
• ধৈৰ্য্য জ্যোতি পাটোৱাৰী 170

20. আধুনিক সমাজ আৰু নাৰী শিক্ষা
• বন্তি দত্ত 180

21. মহিলা আৰু কন্যা শিশুৰ লগত জড়িত সমস্যা
• হিৰণ্য গগৈ 193

22. নাৰীৰ মূল্যঃ বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্প আৰু কিছু আপেক্ষিক চিন্তন
• অৰুণিমা ভূঞা 199

23. ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত জনজাতীয় আৰু জনগোষ্ঠীয় নাৰী ঃ এক আলোচনা
• ড° ৰেণু বৰা, হেমন্ত চুতীয়া 209

24. কোচ-ৰাজবংশীয় ইতিহাসৰ কেইটিমান নাৰী চৰিত্ৰ - এক চমু অৱলোকন
• শান্তনা শইকীয়া 222

25. জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা 'ৰূপালীম' নাটৰ নাৰী চৰিত্ৰ ঃ এক আলোচনা
• লুনা বৰুৱা 230

26. মমু ভণ্ডাৰীৰ গল্প ঃ এক চমু অধ্যয়ন
• ড° জোনালী বৰুৱা 239

19

ডৰথী ব্ৰাউন ঃ 'ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো' উপন্যাসৰ নাৰী চৰিত্ৰ

ধৈৰ্য্য জ্যোতি পাটোৱাৰী*

সংক্ষিপ্তসাৰ

ভাৰতীয় ঐতিহ্য-সংস্কৃতিত অতীজৰে পৰা নাৰীক সন্মানৰ দৃষ্টিৰে চোৱা হয়। নাৰী হৈছে প্ৰকৃতি সৃষ্ট। প্ৰাকৃতিকভাৱে নাৰী আৰু পুৰুষ সমান। কিন্তু বৰ্তমানৰ সামাজিক প্ৰেক্ষাপটত ইয়াৰ এখন ব্যতিক্ৰমী ছবিহে দেখা যায়। সাংবিধানিকভাৱে নাৰী-পুৰুষক সম অধিকাৰ দিয়া হৈছে যদিও বহু ক্ষেত্ৰত ই ফলপ্ৰসূ হ'ব পৰা নাই। কিয়নো আমাৰ সমাজত নাৰী নিৰ্যাতনৰ ঘটনা আজিও নিত্য-নৈমিত্তিক। নাৰী নিৰ্যাতনৰ ঘটনা দেশৰ প্ৰান্তে প্ৰান্তে প্ৰতিদিন সংঘটিত হৈয়ে আছে। ইয়াৰ মূল কাৰণ সন্দৰ্ভত ইয়াকে ক'ব পৰা যায় যে অপৰাধীয়ে অপৰাধৰ উচিত প্ৰত্যুত্তৰ নোপোৱাটো। দেশৰ ন্যায় ব্যৱস্থাটো প্ৰয়োজনতকৈ বেছি দীঘলীয়া হোৱাৰ কাৰণে দোষীয়ে দুষ্কাৰ্য সংঘটিত কৰিবলৈ অলপো কুণ্ঠাবোধ নকৰে। সেয়েহে আমাৰ দেশৰ নাৰী আজিও অসুৰক্ষিত। নাৰী সম্পৰ্কীয় আলোচনা অসমীয়া সাহিত্যত বহুতো আছে। মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ উপন্যাস 'ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো' তাৰেই

* সহযোগী অধ্যাপক, দৰ্শন বিভাগ, মৰিধল মহাবিদ্যালয়, ধেমাজি, অসম

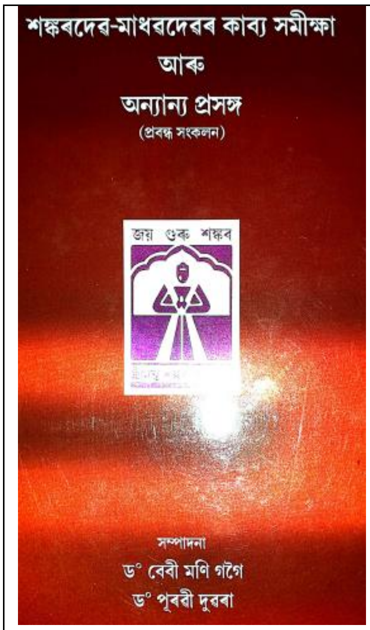

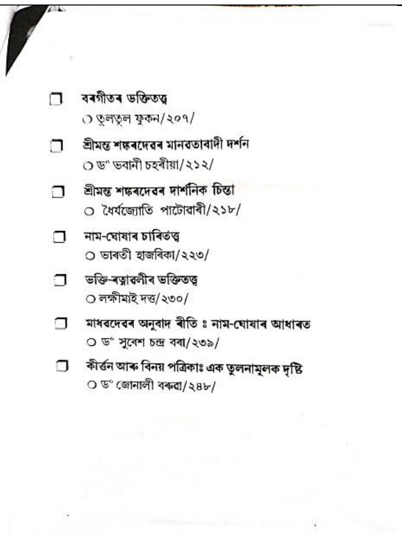

❒ বৰগীতৰ ভক্তিতত্ত্ব
○ তুলতুল ফুকন/২০৭/

❒ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ মানৱতাবাদী দৰ্শন
○ ড° ভবানী চহৰীয়া/২১২/

❒ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ দাৰ্শনিক চিন্তা
○ ধৈৰ্যজ্যোতি পাটোৱাৰী/২১৮/

❒ নাম-ঘোষাৰ চাৰিতত্ত্ব
○ ভাৰতী হাজৰিকা/২২৩/

❒ ভক্তি-ৰত্নাৱলীৰ ভক্তিতত্ত্ব
○ লক্ষীমাই দত্ত/২৩০/

❒ মাধৱদেৱৰ অনুবাদ ৰীতি ঃ নাম-ঘোষাৰ আধাৰত
○ ড° সুৰেশ চন্দ্ৰ বৰা/২৩৯/

❒ কীৰ্ত্তন আৰু বিনয় পত্ৰিকাঃ এক তুলনামূলক দৃষ্টি
○ ড° জোনালী বৰুৱা/২৪৮/

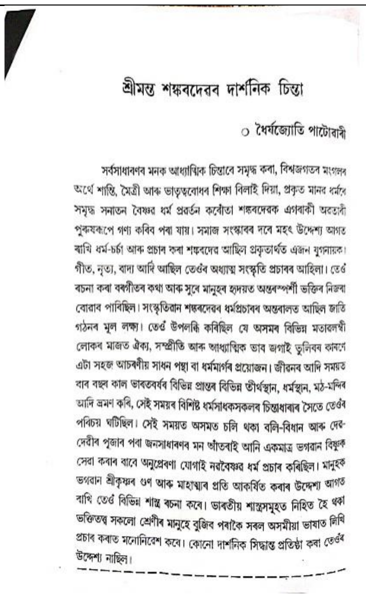

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ দাৰ্শনিক চিন্তা

○ ধৈৰ্যজ্যোতি পাটোৱাৰী

সৰ্বসাধাৰণৰ মনক আধ্যাত্মিক চিন্তাৰে সমৃদ্ধ কৰা, বিশ্বজগতৰ মংগলৰ অৰ্থে শান্তি, মৈত্ৰী আৰু ভাতৃত্ববোধৰ শিক্ষা বিলাই দিয়া, প্ৰকৃত মানৱ ধৰ্মৰে সমৃদ্ধ সনাতন বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰবৰ্তন কৰোঁতা শঙ্কৰদেৱক এগৰাকী অৱতাৰী পুৰুষৰূপে গণ্য কৰিব পৰা যায়। সমাজ সংস্কাৰৰ দৰে মহৎ উদ্দেশ্য আগত ৰাখি ধৰ্ম-চৰ্চা আৰু প্ৰচাৰ কৰা শঙ্কৰদেৱ আছিল প্ৰকৃতাৰ্থত এজন যুগনায়ক। গীত, নৃত্য, বাদ্য আদি আছিল তেওঁৰ অধ্যাত্ম সংস্কৃতি প্ৰচাৰৰ আহিলা। তেওঁ ৰচনা কৰা বৰগীতৰ কথা আৰু সুৰে মানুহৰ হৃদয়ত অন্তৰস্পৰ্শী ভক্তিৰ নিজৰা বোৱাব পাৰিছিল। সংস্কৃতিৱান শঙ্কৰদেৱৰ ধৰ্মপ্ৰচাৰৰ অন্তৰালত আছিল জাতি গঠনৰ মূল লক্ষ্য। তেওঁ উপলব্ধি কৰিছিল যে অসমৰ বিভিন্ন মতাৱলম্বী লোকৰ মাজত ঐক্য, সম্প্ৰীতি আৰু আধ্যাত্মিক ভাব জগাই তুলিবৰ কাৰণে এটা সহজ আচৰণীয় সাধন পন্থা বা ধৰ্মমাৰ্গৰ প্ৰয়োজন। জীৱনৰ আদি সময়ত বাৰ বছৰ কাল ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ বিভিন্ন তীৰ্থস্থান, ধৰ্মস্থান, মঠ-মন্দিৰ আদি ভ্ৰমণ কৰি, সেই সময়ৰ বিশিষ্ট ধৰ্মসাধকসকলৰ চিন্তাধাৰাৰ সৈতে তেওঁৰ পৰিচয় ঘটিছিল। সেই সময়ত অসমত চলি থকা বলি-বিধান আৰু দেৱ-দেৱীৰ পূজাৰ পৰা জনসাধাৰণৰ মন আঁতৰাই আনি একমাত্ৰ ভগৱান বিষ্ণুক সেৱা কৰাৰ বাবে অনুপ্ৰেৰণা যোগাই নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰিছিল। মানুহক ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণৰ গুণ আৰু মাহাত্ম্যৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত কৰাৰ উদ্দেশ্য আগত ৰাখি তেওঁ বিভিন্ন শাস্ত্ৰ ৰচনা কৰে। ভাৰতীয় শাস্ত্ৰসমূহত নিহিত হৈ থকা ভক্তিতত্ত্ব সকলো শ্ৰেণীৰ মানুহে বুজিব পৰাকৈ সৰল অসমীয়া ভাষাত লিখি প্ৰচাৰ কৰাত মনোনিৱেশ কৰে। কোনো দাৰ্শনিক সিদ্ধান্ত প্ৰতিষ্ঠা কৰা তেওঁৰ উদ্দেশ্য নাছিল।

ADHYAPAN:

A BILINGUAL MULTIDISCIPLINARY VOLUME

Dr. Jonali Boruah
Milonjyoti Borgohain
Dr. Bhabani Saharia

11. *Bhakti* in Śaṅkaradeva's *eka śaraṇa nāma dharma*. — Shyamali Hazarika — 83
12. A Critical Estimate: Gandhi and Buddha in Peace Making — Manika Goswami — 93
13. Women's Rights with Special Reference to Indian Context — Sangina Islary — 105
14. Chinese Pottery and its Development –A Study through the Different Dynasties — Ananya Kashyap — 115
15. Khushwant Singh's Train to Pakistan: A Narrative of The Trauma of Partition — Rupjyoti Bhattacharjee — 125
16. ABC Model and 6R's Concept in Environmental Education — B.K. Nath & Chitta Ranjan Nath — 131
17. A Study on Academic Achievement of Adolescents In Relation to Their Home Environment of Kamrup (R) District — Anindita Das — 139
18. Indian Judiciary in 21st Century: Opportunities and Challenges — Satyadeep Lahkar — 147
19. Ethnic Conflict and Violation of Human Rights in Political Ground with Special Reference to Assam — Maya Boruah — 153
20. वीरेन्द्र कुमार भट्टाचार्य के उपन्यासों में असमाया लोक-विश्वास — मनोज कुमार कलिता — 157
21. प्रवास में जीवन की व्यथा कथा — विजया राती — 175
22. नार्थ कैरोलिना के आदिवासियो का संक्षिप्त इतिहास — नीलाक्षी फुकन — 187
23. प्रेमचंद और उनके बालमनोवैज्ञानिक कहानियां : एक अध्ययन — डिम्पी बरगोहांई — 199

Chapter Twenty Three

प्रेमचंद और उनके बालमनोवैज्ञानिक कहानियां : एक अध्ययन

डिम्पी बरगोहांई

भूमिका

बाल कहानी बाल साहित्य की एक लोकप्रिय विधा है। बाल मनोवैज्ञानिक कहानी के द्वारा बच्चों को मनोरंजन प्रदान करने के साथ-साथ विभिन्न प्रकार के जानकारी प्राप्त करने के लिए सर्वोत्तम माध्यम सिद्ध हुआ है। बच्चों के मन को जानने समझने और उनके द्वारा व्यक्त व्यवहारों का अध्ययन के रूप में यह बाल कहानी पर्याप्त मात्रा में सहयोग देते है।मुंशी प्रेमचन्द जी को एक विशाल साहित्यकार के रूप में हिंदी साहित्य जगत में जाना जाता है। उनके इन विशाल कथासाहित्य में विभिन्न प्रकार के पात्रों का समाहित होना स्वाभाविक है।उन्होंने अपने अनेक कहानियों में युवा एवं प्रौढ़ पात्रों के साथ-साथ बालक पात्रों को भी स्थान दिया है। साथ ही बालक के मन में चल रहे मनोदशाओं को और बाल मन की अभिव्यक्ति करने वाले कहानियों का सृजन किया है। इस प्रकार के कहानियाँ व्यक्ति के अंतर्मन को छु लेने वाला हैंअर्थात केवल बालकों के ही नहीं बल्कि युवाओं से लेकर वृद्ध पाठकों के मन को भी आकृष्ट करने की शक्ति विद्यमान हैं।

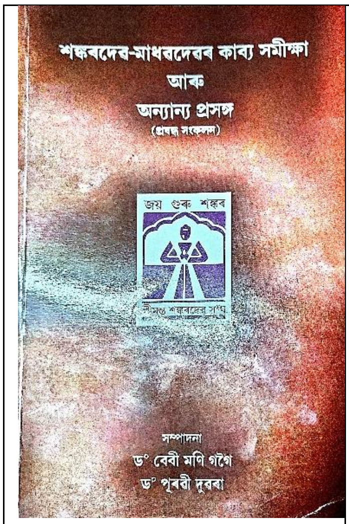

"Sankaradeva-Madhavadevar Kabya Samiksha aru Anyanya Prasanga" A collection of articles on poetical works of Mahapurusha Srimanta Sankaradeva and Madhavadeva and other related writings, published on the occasion of the 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, held from 10th to 12th February 2023 at Paramananda Ata Samannyay Kshetra, Simen Chapori, Jonai, edited by Dr. Beby Moni Gogoi and Dr. Purabi Duarah and published by Dr. Kamal Gogoi, General Secretary, Reception Committee, 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, 2023, printed at U.Dee. Compuprints, Silapathar.

Price : ₹ 275/- only

ISBN : 978-81-19001-38-5

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ কাব্য সমীক্ষা আৰু অন্যান্য প্ৰসঙ্গ
(প্ৰবন্ধ সংকলন)

প্ৰকাশক : ড° কমল গগৈ
সাধাৰণ সম্পাদক, আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৯২ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন
জোনাই-২০২৩

© : আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৯২ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন

সম্পাদনা : ড° বেবী মণি গগৈ
ড° পূৰবী দুৱৰা

প্ৰথম প্ৰকাশ : ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২৩ (৫০০ কপি)

মূল্য : ২৭৫.০০ টকা মাত্ৰ

বেটুপাত : উৎপল বৰুৱা

মুদ্ৰণ : ইউ. ডী. কম্পিউপ্ৰিণ্টচ্, চিলাপথাৰ
সহযোগত - পূৰ্বায়ণ প্ৰকাশন, গুৱাহাটী

- **বৰগীতৰ ভক্তিতত্ত্ব**
  ○ তুলতুল ফুকন/২০৭/
- **শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ মানৱতাবাদী দৰ্শন**
  ○ ড° ভৱানী চহৰীয়া/২১২/
- **শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ দাৰ্শনিক চিন্তা**
  ○ ধৈৰ্যজ্যোতি পাটোৱাৰী/২১৮/
- **নাম-ঘোষাৰ চাৰিতত্ত্ব**
  ○ ভাৰতী হাজৰিকা/২২৩/
- **ভক্তি-ৰত্নাৱলীৰ ভক্তিতত্ত্ব**
  ○ লক্ষীমাই দত্ত/২৩০/
- **মাধৱদেৱৰ অনুবাদ ৰীতি : নাম-ঘোষাৰ আধাৰত**
  ○ ড° সুৰেশ চন্দ্ৰ বৰা/২৩৯/
- **কীৰ্ত্তন আৰু বিনয় পত্ৰিকাঃ এক তুলনামূলক দৃষ্টি**
  ○ ড° জোনালী বৰুৱা/২৪৮/

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ মানৱতাবাদী দৰ্শন

○ ড° ভৱানী চহৰীয়া

মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ মানৱতাবাদী দৰ্শন সম্পৰ্কে আলোচনা আগবঢ়োৱাৰ আগেয়ে 'মানৱতাবাদ' শব্দটোৰ অৰ্থ স্পষ্টভাৱে জনাটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ হিচাপে বিবেচনা কৰিব পাৰি। 'মানৱতাবাদ'ৰ সংজ্ঞা বিভিন্ন চিন্তাবিদে ভিন্ ভিন্ ৰূপত আগবঢ়াইছে যদিও এই আলোচনাৰ পৰিসীমাত তাক অন্তৰ্ভুক্ত নকৰি কেৱল এক থূলমূল আভাসহে দাঙি ধৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। মানৱতাবাদ হৈছে মানৱৰ আগ্ৰহ বা মানৱ জীৱন পৰিক্ৰমাৰ সৈতে জড়িত চিন্তাৰ এক পদ্ধতি বা কাৰ্য। মানৱতাবাদ মানৱ কল্যাণৰ সৈতে জড়িত যিকোনো গুণ। মানৱৰ সদ্‌গুণ, প্ৰমূল্যৰ বিকাশ আৰু উন্নতি মানৱতাবাদৰ পৰিধিৰ অন্তৰ্ভুক্ত। 'মানৱতাবাদ' শব্দটো লেটিন শব্দ 'হিউমেনিটাচ'ৰ পৰা উৎপত্তি হৈছে। মানৱ আত্মাৰ পূৰ্ণতা আৰু মানৱৰ পূৰ্ণ বিকাশৰ সম্ভাৱনাক নিৰ্দেশ কৰে। মানৱতাবাদে এই অৰ্থও প্ৰকাশ কৰে যে, প্ৰত্যেক মানৱ আত্মাৰ এক মহান শক্তি আছে, যিয়ে পূৰ্ণতাৰ আদৰ্শত উপনীত হ'বৰ বাবে অনুপ্ৰাণিত কৰিব পাৰে।

মানৱতাবাদৰ ধাৰণাটো মানৱৰ শান্তিপূৰ্ণ অস্তিত্ব, লক্ষ্য আৰু প্ৰমূল্যৰ লগত সম্পৰ্কযুক্ত। ই ব্যক্তিৰ সৰ্বাঙ্গীন বিকাশ আৰু ব্যক্তিৰ প্ৰতিভাক সাঙুৰি লয়। মানৱতাবাদৰ মূল লক্ষ্যই হৈছে মানৱ কল্যাণ। ই মানৱৰ কল্যাণ সম্ভৱ হ'ব পাৰে সমাজত থকা প্ৰত্যেক ব্যক্তিৰ পাৰস্পৰিক বুজাপৰাত। পাৰস্পৰিক বুজাপৰাই সহযোগিতাৰ মনোবৃত্তি বিকাশত সহায় কৰে আৰু সহযোগিতাৰ পৰাই একতা স্থাপন হয় আৰু একতাই মানৱ কল্যাণ স্পষ্ট কৰে। সেইবাবেই এক কল্যাণকাৰী সমাজ ব্যৱস্থা প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আহি পৰিছে আৰু এই উদ্দেশ্য আগত ৰাখিয়েই শঙ্কৰদেৱৰ মানৱতাবাদী দৰ্শন সম্পৰ্কে এই আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে।

ADHYAPAN:

A BILINGUAL MULTIDISCIPLINARY VOLUME

Dr. Jonali Boruah
Milonjyoti Borgohain
Dr. Bhabani Saharia

Editors
Dr. Jonali Boruah
Milonjyoti Borgohain
Dr. Bhabani Saharia

© First Published: 2023
Serials Publications (P) Ltd.

ISBN: 978-93-91844-51-6

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission from the editor and publisher.

Printed in India
SERIALS PUBLICATIONS PVT. LTD.
4830/24, Prahlad Street, Ansari Road, Darya ganj,
New Delhi-110002 (India)
Phone : 23245225, 23259207, 23272135
E-mail: serials@gmail.com

ADHYAYAN:
A BILINGUAL MULTIDISCIPLINARY VOLUME

Dr. Jonali Boruah
Milonjyoti Borgohain
Dr. Bhabani Saharia

Editors
Dr. Jonali Boruah
Milonjyoti Borgohain
Dr. Bhabani Saharia

© First Published: 2023
Serials Publications (P) Ltd.

ISBN: 978-93-91844-51-6

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission from the editor and publisher.

Printed in India
SERIALS PUBLICATIONS PVT. LTD.
4830/24, Prahlad Street, Ansari Road, Darya ganj,
New Delhi-110002 (India)
Phone : 23245225, 23259207, 23272135
E-mail: serials@gmail.com

2022 - 2023

11. *Bhakti* in Śaṅkaradeva's *eka śaraṇa nāma dharma.* 83
SHYAMALI HAZARIKA
12. A Critical Estimate: Gandhi and Buddha in Peace Making 93
MANIKA GOSWAMI
13. Women's Rights with Special Reference to Indian Context 105
SANGINA ISLARY
14. Chinese Pottery and its Development –A Study through the Different Dynasties 115
ANANYA KASHYAP
15. Khushwant Singh's Train to Pakistan: A Narrative of The Trauma of Partition 125
RUPJYOTI BHATTACHARJEE
16. ABC Model and 6R's Concept in Environmental Education 131
B.K. NATH & CHITTA RANJAN NATH
17. A Study on Academic Achievement of Adolescents In Relation to Their Home Environment of Kamrup (R) District 139
ANINDITA DAS
18. Indian Judiciary in 21st Century: Opportunities and Challenges 147
SATYADEEP LAHKAR
19. Ethnic Conflict and Violation of Human Rights in Political Ground with Special Reference to Assam 153
MAYA BORUAH
20. बीरेन्द्र कुमार भट्टाचार्य के उपन्यासों में असमिया लोक-विश्वास 157
मनोज कुमार कलिता
21. प्रवास में जीवन की व्यथा कथा 175
विजया सती
22. नार्थ कैरोलिना के आदिवासियो का संक्षिप्त इतिहास 187
नीलाक्षी फुकन
23. प्रेमचंद और उनकी मनोवैज्ञानिक कहानियां : एक अध्ययन 199
डिम्पी बरगोहाईं

CHAPTER SIXTEEN

ABC MODEL AND 6R'S CONCEPT IN ENVIRONMENTAL EDUCATION

B.K. NATH
CHITTA RANJAN NATH

The United Nations Educational, Scientific and cultural Organization defines that Environmental Education is vital in imparting an inherent respect for Nature among Society and in enhancing public environmental awareness. It emphasizes the role of Environmental Education in safeguarding future global development of society and quality of life. So, we can opine that Environmental Education refers to organized efforts to teach how natural environmental function and particularly, how human beings can manage behavior and ecosystems to life sustainably.

Environmental awareness gives us a message that we should start to reinvigorate the health of Earth as soon as possible. The Earth and its inhabitant are in a poor condition. The society, in which our new generations live, is in real danger. The educationists and teachers need to stress on the pivotal importance on environmental issues. Environmental Education doesn't consider our Earth as a planet only, it has special elucidation on the word Earth as given below-

E- Environment

Earth-A- Affection/Attention

R- Required

T- To make a

H- Healthy Earth

That's why one must understand the fact that unhealthy Earth

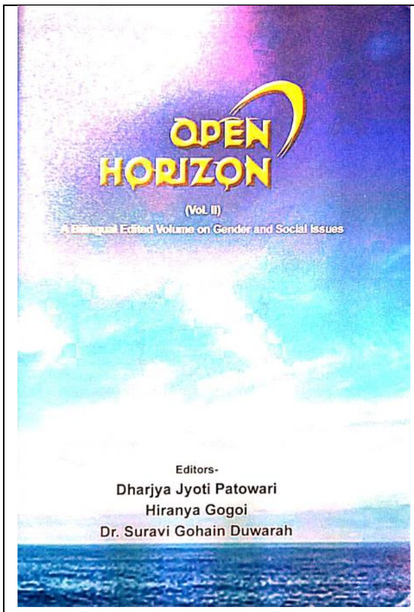

7. GENDER DISCRIMINATION: A STEREOTYPE OF THE SOCIETY
 • Chittaranjan Nath, Kangkana Lekharu & Rafia Farooquee 59

8. IMPORTANCE OF VALUE EDUCATION FOR WOMEN EMPOWERMENT TO ENHANCE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT IN INDIA
 • Dr. Bijoy Krishna Nath 74

9. PROBLEMS AND PROSPECTS OF WOMEN EDUCATION IN ASSAM : AN ANALYTICAL STUDY
 • Mayashree Chetia Phukon & Chandrama Devi 82

10. GENDER AND WOMEN EMPOWERMENT IN FILMS AND SHORT STORIES
 • Sneha Boruah 92

11. GENDER AND SOCIETY
 • Priyanka Hazarika 101

12. STATUS OF WOMEN IN INDIA
 • Dr. Abu Reja Md. Parvis 110

13. VIOLATION OF THE RIGHTS OF CHILDREN IN INDIA
 • Bismita Mandal 120

14. WOMEN IN JAINESWAR SARMA'S POETRY
 • Chayanika Chetia 131

15. GENDER INEQUALITY IN JANE AUSTEN'S EMMA
 • Karishma Gogoi 137

16. BAIDYA BRIGHT BURHAGOHAIN'S POETRY: SOCIETY AND OTHER POETIC IMAGERY
 • Binanda Boruah 141

8

IMPORTANCE OF VALUE EDUCATION FOR WOMEN EMPOWERMENT TO ENHANCE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT IN INDIA

Dr. Bijoy Krishna Nath*

Abstract

Today India is the most popular countries of the world women are vital part of our society. Half of the population of India is women. Without education in half of the population, we the Indians can't grow up. True education is the acquisition of enlightened feelings and enlightened powers to understand every event of our society. For imbibing moral development the role of value education is important, which will transform our nation into a prosperous, peaceful, secure and happy nation.

Today 70.3 percent women of India is literate. India has more women graduate than the total population of many countries of the world. But only mere literacy rate and expansion of educational institutions can't provide full scope for holistic development of our Indian women and for the well being of the nation. After 76 years of our Independence

* Assistant Professor, Dept of Geography, Moridhal College, Dhemaji, Assam

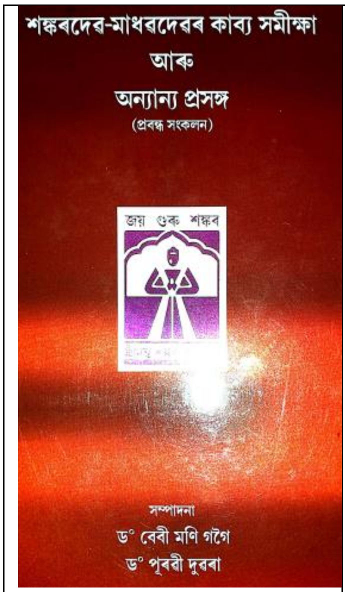

"Sankaradeva-Madhavadevar Kabya Samiksha aru Anyanya Prasanga" A collection of articles on poetical works of Mahapurusha Srimanta Sankaradeva and Madhavadeva and other related writings, published on the occasion of the 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, held from 10th to 12th February 2023 at Paramananda Ata Samannyay Kshetra, Simen Chapori, Jonai, edited by Dr. Beby Moni Gogoi and Dr. Purabi Duarah and published by Dr. Kamal Gogoi, General Secretary, Reception Committee, 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, 2023, printed at U.Dee. Compuprints, Silapathar.

Price : ₹ 275/- only

ISBN : 978-81-19001-38-5

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ কাব্য সমীক্ষা আৰু অন্যান্য প্ৰসঙ্গ

(প্ৰবন্ধ সংকলন)

প্ৰকাশক : ড° কমল গগৈ
সাধাৰণ সম্পাদক, আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৯২ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন
জোনাই-২০২৩

© : আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৯২ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন

সম্পাদনা : ড° বেবী মণি গগৈ
ড° পূৰবী দুৱৰা

প্ৰথম প্ৰকাশ : ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২৩ (৫০০ কপি)

মূল্য : ২৭৫.০০ টকা মাত্ৰ

বেটুপাত : উৎপল বৰুৱা

মুদ্ৰণ : ইউ. ডী. কম্পিউপ্ৰিণ্টচ্, চিলাপথাৰ
সহযোগত - পূৰ্বায়ণ প্ৰকাশন, গুৱাহাটী

সূচীপত্ৰ

❒ হৰিশ্চন্দ্ৰ উপাখ্যানত কৃষ্ণ ভক্তিৰ মহিমা
○ ড° মানবী গগৈ/১/

❒ ৰুক্মিণী-হৰণ কাব্যৰ ৰূপ-ৰস
○ ড° পূৰবী দুৱৰা/১১/

❒ কাব্যতত্ত্বৰ দৃষ্টিৰে অমৃত মন্থন (অষ্টম স্কন্ধ ভাগৱত)
○ কিনী বৰগোহাঁই/২৬/

❒ অমৃত মন্থন কাব্যঃ আধ্যাত্মিক আৰু নান্দনিক সৌন্দৰ্য বি
○ ড° বেবী মণি গগৈ/৩৩/

❒ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ কুৰুক্ষেত্ৰ কাব্য
○ ড° জগত চন্দ্ৰ কলিতা/৪৬/

❒ শঙ্কৰদেৱৰ কুৰুক্ষেত্ৰ কাব্যত কৃষ্ণভক্তিৰ মাহাত্ম্য
○ ড° পুণ্য লতা গোহাঁই/৬৫/

❒ কাব্যতত্ত্বৰ দৃষ্টিৰে অজামিল উপাখ্যান
○ ৰেখা ফুকন/৮১/

❒ মাধৱদেৱৰ 'ৰাজসুয় কাব্য'ৰ ভক্তি তত্ত্ব
○ পুষ্পা গগৈ/৮৬/

❒ নাম-ঘোষাৰ আধ্যাত্মিক তত্ত্ব আৰু কাব্য বিচাৰ
○ ড° ৰেৱতী বুঢ়াগোহাঁই/৯৭/

অমৃত মন্থন কাব্যঃ আধ্যাত্মিক আৰু নান্দনিক সৌন্দৰ্য বিচাৰ

○ ড° বেবী মণি গগৈ

অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য,সমাজ-সংস্কৃতিলৈ মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ অৱদান অতুলনীয়। মূলত একশৰণ হৰিনাম ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্যে তেৰাই কাপ-মৈলাম হাতত লৈ সাহিত্যৰ বিবিধ দিশ পৰিপুষ্ট কৰিছিল। তেৰাৰ বিশাল আৰু বিচিত্ৰ সাহিত্যকৰ্ম আছিল আধ্যাত্মিক মূল্যবোধেৰে সমৃদ্ধ আৰু সমাজৰ সকলো স্তৰৰ মানুহকে আকৰ্ষণ কৰিব পৰা সাহিত্যিক গুণসম্পন্ন। শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্যসম্ভাৰৰ ভিতৰত কাব্যসাহিত্যসমূহ অনুপম সৃষ্টি। শঙ্কৰদেৱৰ জনপ্ৰিয় কাব্যৰ ভিতৰত 'অমৃত মন্থন' এখনি উল্লেখযোগ্য কাব্যগ্ৰন্থ। মূল ভাগৱতৰ অষ্টম স্কন্ধত ৫৩১ পৃষ্ঠাৰপৰা ৫৭৬ পৃষ্ঠালৈকে থকা ৩৬২ টা শ্লোকত বৰ্ণিত সমুদ্ৰ মন্থনৰ কাহিনীৰ আধাৰত শঙ্কৰদেৱে'অমৃত মন্থন' কাব্য ৰচনা কৰিছে। ইয়াৰে হৰমোহন অংশটি তেৰাই কীৰ্ত্তনপুথিতো সংযোগ কৰিছে। শঙ্কৰদেৱে অনুবাদ কৰা 'অমৃত মন্থন'কাব্যত সৰ্বমুঠ ৭৩৯ টা পদ আছে।'অমৃত মন্থন'ৰ মূল বিষয়সমূহ হৈছে— মঙ্গলাচৰণ, বিষ্ণুৰ কূৰ্ম্ম-অৱতাৰ, লক্ষ্মীদেৱীৰ স্বয়ম্বৰ, শিৱৰ মোহ, কৱিৰ পৰিচয়, দৈত্যগণৰ যুদ্ধযাত্ৰা, দেৱ-দৈত্যৰ যুদ্ধ, বলি-বাসৱৰ যুদ্ধ, শিৱৰ অনুৰোধত নাৰায়ণৰ মোহিনীৰূপ ধাৰণ, হৰমোহন; শিৱৰ মোহভঙ্গ আৰু শিৱৰ স্তুতি। মূলৰ বিষ্ণুৰ মাহাত্ম্য প্ৰকাশক কাহিনীটো কৱিয়ে বিশেষ সালসলনি কৰা নাই যদিও কাব্যখনিৰ ঠায়ে ঠায়ে কৱিৰ মৌলিকত্ব ফুটি উঠিছে। উদাহৰণ স্বৰূপে মূলত কেৱল উল্লেখ থকা সৰ্প -মুষিকৰ আখ্যান কাব্যত বহলাই ব্যাখ্যা কৰা হৈছে। সেইদৰে নিৰস্ত্ৰ দেৱতাসকল দৈত্যৰাজ বলিৰ ৰাজসভালৈ যোৱাৰ বিস্তৃত বৰ্ণনা আৰু লক্ষ্মীদেৱীৰ স্বয়ম্বৰৰ বৰ্ণনা কৱিৰ মৌলিকতাৰ পৰিচায়ক। মূলত লক্ষ্মীদেৱীৰ

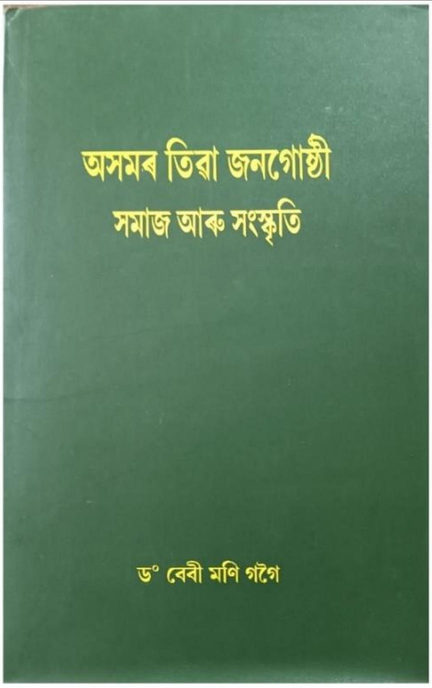

অসমৰ তিৱা জনগোষ্ঠী
সমাজ আৰু সংস্কৃতি

ড° বেবী মণি গগৈ

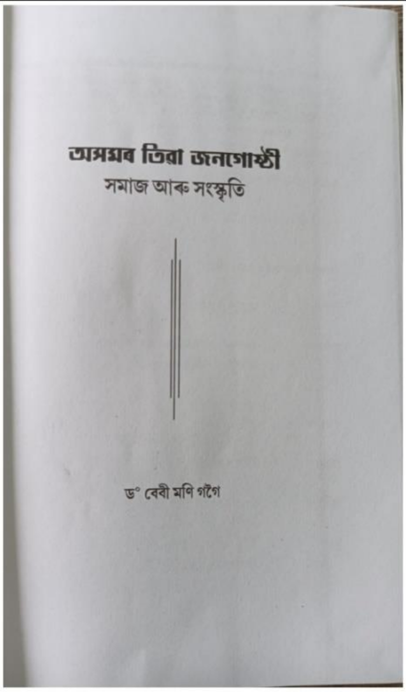

অসমৰ তিৱা জনগোষ্ঠী
সমাজ আৰু সংস্কৃতি

ড° বেবী মণি গগৈ

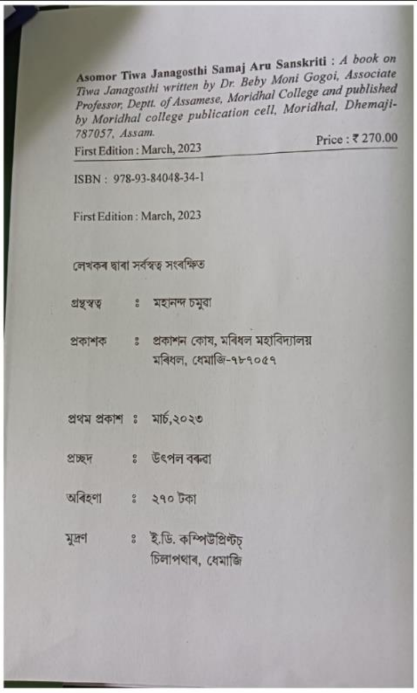

Asomor Tiwa Janagosthi Samaj Aru Sanskriti : *A book on Tiwa Janagosthi written by Dr. Beby Moni Gogoi, Associate Professor, Deptt. of Assamese, Moridhal College and published by Moridhal college publication cell, Moridhal, Dhemaji-787057, Assam.*

First Edition : March, 2023 Price : ₹ 270.00

ISBN : 978-93-84048-34-1

First Edition : March, 2023

লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

গ্ৰন্থস্বত্ব ঃ মহানন্দ চমুৱা

প্ৰকাশক ঃ প্ৰকাশন কোষ, মৰিধল মহাবিদ্যালয়
মৰিধল, ধেমাজি-৭৮৭০৫৭

প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ মাৰ্চ,২০২৩

প্ৰচ্ছদ ঃ উৎপল বৰুৱা

অৰিহণা ঃ ২৭০ টকা

মুদ্ৰণ ঃ ই.ডি. কম্পিউপ্ৰিণ্টচ্
চিলাপথাৰ, ধেমাজি

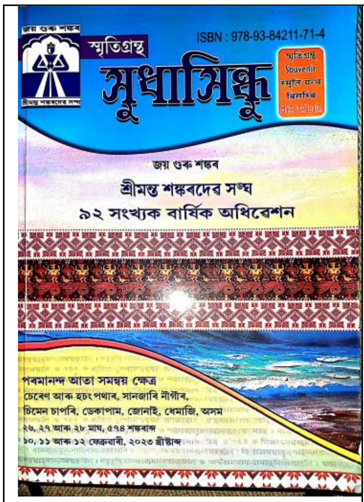

Sudhasindhu : A Souvenir published on the occasion of 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, held from 10th to 12th February, 2023 at **Paramananda Aata Samannoy Kshetra**, Seren & Hasong Pathar, Sanjari Nwgwr, Simen Chapari, Dekapam, Jonai, Dhemaji, Assam, Edited by **Dr. Manash Pratim Borah** (Chief Editor) and **Thulan Ch. Borah** (Editor) and published by **Dr. Kamal Gogoi**, General Secretary, Reception Committee, 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, 2023. ₹ 300/-

ISBN : 978-93-84211-71-4

সুধাসিন্ধু

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘৰ
৯২ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন, জোনাই-২০২৩

মুখ্য সম্পাদক : ড° মানস প্ৰতীম বৰা
সম্পাদক : থুলন চন্দ্ৰ বৰা
বিভাগীয় সম্পাদকসকল :
ড° কবিতা গগৈ (অসমীয়া বিভাগ)
কৃষ্ণ ভূজেল (ইংৰাজী বিভাগ)
পূৰ্ণিমা ফুকন (হিন্দী বিভাগ)
পঙ্কজ টায়ো (মিচিং বিভাগ)
ললিত চন্দ্ৰ বড়ো (বড়ো বিভাগ)
চিন্তামণি চাম্লাগাঞি (নেপালী বিভাগ)

প্ৰকাশক :
ড° কমল গগৈ,
সাধাৰণ সম্পাদক, আদৰণী সমিতি, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘৰ ৯২ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন, পৰমানন্দ আতা সমন্বয় ক্ষেত্ৰ, চেৰেণ আৰু হচং পথাৰ, সানজাৰি নৌগীৰ, চিমেন চাপৰি, ডেকাপাম, জোনাই, ধেমাজি।

গ্ৰন্থস্বত্ব :
আদৰণী সমিতি

অবিহণা : ৩০০/- (তিনিশ) টকা মাত্ৰ

প্ৰচ্ছদ : সম্পাদনা সমিতি

ডি.টি.পি এণ্ড ছেটিং : ধন অফ্‌চেট, চিলাপথাৰ

মুদ্ৰণ : শৰাইঘাট ফটো টাইপছ প্ৰাইভেট লিমিটেড
বামুণীমৈদাম, গুৱাহাটী - ৭৮১০২১
www.saraighatphototypes.in

স্মৃতিগ্ৰন্থ সম্পাদনা আৰু গ্ৰন্থ প্ৰকাশন উপ-সমিতি

মুখ্য উপদেষ্টা : মৃণাল কুমাৰ বৰুৱা
উপদেষ্টা : দেবেন গগৈ, পূৰ্ণ চন্দ্ৰ চুতীয়া, বিপিন চুতীয়া, আইমণি গোঁহাই বৰুৱা
সভাপতি : ভুপেন গগৈ
উপ-সভাপতি : ড° কনু গগৈ
মুখ্য সম্পাদক : ড° মানস প্ৰতীম বৰা
সম্পাদক : থুলন চন্দ্ৰ বৰা

বিভাগীয় সম্পাদকসকল :
ড° কবিতা গগৈ (অসমীয়া বিভাগ)
কৃষ্ণ ভূজেল (ইংৰাজী বিভাগ)
পূৰ্ণিমা ফুকন (হিন্দী বিভাগ)
পঙ্কজ টায়ো (মিচিং বিভাগ)
ললিত চন্দ্ৰ বড়ো (বড়ো বিভাগ)
চিন্তামণি চাম্লাগাঞি (নেপালী বিভাগ)

সদস্য-সদস্যা : বিণী শইকীয়া, ভুবন দাস, ধনজ্যোতি চুতীয়া, মৃদুপবন চুতীয়া, ড° প্ৰাঞ্জিকা শৰ্মা, উৎপল বৰুৱা, ডাঃ ঘনকান্ত দলে, ভাগ্যৱতী দত্ত ভূঞা, বিজয় শইকীয়া, বিজু শইকীয়া, গোপাল চন্দ্ৰ দেব, দীপামণি বকল, গোপাল বৰুৱা, বুলি তামুলী, ৰয়েল পেগু, তৰুলতা ভূঞা, সীমান্ত বৰ্মন, মৃদুলকৃষ্ণ গগৈ।

বিবিধ

	❖ হেমন্ত দত্ত	২৫১
	❖ বুলু বৰা গগৈ	২৫৪
• শঙ্কৰদেৱৰ ধৰ্মত মানৱতাবাদী দৰ্শন	❖ ৰাম মুৰাৰি গোবিন্দ বৈশ্য	২৫৬
• আধ্যাত্মিক চিন্তা আৰু মানসিক শক্তি	❖ বাঞ্ছা বৰা	২৫৯
• আধ্যাত্মিকতা আৰু প্ৰাৰ্থনা	❖ মুখেশ্বৰ দিহিঙীয়া	২৬৩
• "শঙ্কৰ তাকেৰি অংশ"	❖ ডিম্বেশ্বৰ ফুকন	২৬৬
• নাম নৌকা	❖ ড° বেবীমণি গগৈ	২৬৯
• ধৰ্ম বিশ্বাস আৰু আধ্যাত্মিকতা	❖ আইমণি গোঁহাই বৰুৱা	২৭৩
• শ্ৰীকৃষ্ণৰ বৃন্দাৱন লীলাঃ আধ্যাত্মিক তাৎপৰ্য বিচাৰ		
• মাধৱদেৱৰ কৃতি আৰু কৃতিত্ব	❖ যোগেশ লগিং	২৭৭
• মিচিং সমাজত শঙ্কৰদেৱৰ প্ৰভাৱ	❖ জোনালী গগৈ	২৮০
• শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ আৰু যুৱ-প্ৰজন্ম	❖ ৰূপা বৰগোহাঁই গগৈ	২৮৪
• জাতীয় অৰ্থনীতিৰ বুনিয়াদ নিৰ্মাণত শঙ্কৰদেৱৰ ভূমিকা	❖ ডাঃ শ্ৰীমন্ত বৰফুকন	২৮৭
• মানৱীয় প্ৰমূল্যৰ আধাৰ একশৰণ হৰিনাম ধৰ্ম	❖ ড° ভদ্ৰকান্ত বৰা	২৯১
• পুৰীৰ জগন্নাথৰ শ্ৰীক্ষেত্ৰ আৰু শঙ্কৰদেৱ	❖ ভুবন দাস	২৯৪
• গুৰুজনাৰ দৃষ্টিত কৈৱৰ্ত বধু ৰাধিকা শান্তী	❖ বিজয় বৰগোহাঁই	২৯৭
• গীতাৰ জ্ঞানামৃত আৰু মহাপুৰুষ মাধৱদেৱ	❖ লাৱণ্যময়ী কৌৰৱ	৩০১
• একশৰণ হৰিনাম ধৰ্মত বিজ্ঞান-মনস্কতা	❖ চপলা ডেকা	৩০৫
• সুস্থ সমাজ গঠনত আই-মাতৃসকলৰ ভূমিকা	❖ ড° ক্ষেমৰাজ নেপাল	৩০৭
• নেপালী ভাষী অসমীয়া সমাজ আৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ	❖ দীপামণি বৰুৱা শইকীয়া	৩১৫
• নাৰী সবলীকৰণ আৰু শঙ্কৰদেৱ	❖ ভবেন দুৱৰী	৩১৮
• "আকেসে বুলিয় মহাভাগৱত ধৰ্ম"	❖ ধীৰেন চন্দ্ৰ বৰুৱা	৩২০
• ধৰ্মনিষ্ঠিতা শৰণীয় বামভক্তি	❖ ড° চিত্ৰলেখা ফুকন	৩২৪
• মাধৱদেৱ : এক অনন্য ব্যক্তিত্ব	❖ ড° কনু গগৈ	৩২৭
• 'ৰুক্মিণী হৰণ' কাব্যত আধ্যাত্মিক শিক্ষা	❖ তৰুলতা ভূঞা	৩২৯
• একশৰণ হৰিনাম ধৰ্ম	❖ জোনমণি শইকীয়া	৩৩১
• শঙ্কৰদেৱৰ ৰচনাত প্ৰতিফলিত শৈক্ষিক দিশ : এটি অৱলোকন	❖ কুমুদ দত্ত	৩৩৩
• গুৰুজনাৰ আদৰ্শেৰে শৰীৰ চৰ্চা		

ইংৰাজী বিভাগ

• Sankaradeva's Translation Strategy in Translating *Srimadbhagavata*	❖ Dr. Madan Sarma	৩৩৭
• The Poet Artist	❖ Dr. Ananda Barmudoi	৩৪২
• Assam Vaishnavism	❖ Babul Barhoi	৩৪৫

শ্ৰীকৃষ্ণৰ বৃন্দাবন লীলাঃ আধ্যাত্মিক তাৎপৰ্য বিচাৰ

❖ ড° বেবীমণি গগৈ

"যদা যদাহি ধৰ্মস্য গ্লানি ভৱতি ভাৰত।
অভ্যুত্থানম্ অধৰ্মস্য তদাত্মানং সৃজাম্যহম্।।
পৰিত্ৰাণায় সাধুনাং বিনাশায় চ দুষ্কৃতাম্।
ধৰ্ম সংস্থাপনাৰ্থায় সম্ভৱামি যুগে যুগে।।"—গীতা

পৃথিৱীত যেতিয়াই ধৰ্মৰ গ্লানি হয়, অন্যায়-অধৰ্ম, ব্যভিচাৰ আদি বৃদ্ধি পায়, তেতিয়াই অধৰ্ম বিনাশি ধৰ্ম সংস্থাপনাৰ্থে আৰু শান্তি প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ ভগৱানে অৱতাৰ ধাৰণ কৰে। ভগৱান বিষ্ণুৰ অংশ বসুদেৱ-দৈৱকী নন্দন শ্ৰীকৃষ্ণ ভাৰতবৰ্ষৰ সমগ্ৰ হিন্দু জাতিৰ বাবে আৰাধ্য ঈশ্বৰপুৰুষ। শ্ৰীকৃষ্ণই স্বয়ং ধৰ্মসেতুৰ ৰক্ষা, কৰ্তা আৰু ৰক্ষক হৈ বিবিধ লীলা প্ৰদৰ্শনেৰে জীৱই পৰম পদ লাভৰ পথ আৰু উপায়ৰ সন্ধান দিছে। ভগৱান কৃষ্ণৰ অলৌকিক তথা অদ্ভুতপূৰ্ব কাৰ্যকলাপৰ বিৱৰণ 'হৰিবংশ', 'বিষ্ণুপুৰাণ', 'শ্ৰীমদ্ভাগৱত', 'কীৰ্তন', 'দশম' আদি বিবিধ গ্ৰন্থত পোৱা যায়। এইবোৰৰ ভিতৰত মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ বিৰচিত 'কীৰ্তন' পুথিৰ বৰ্ণনাই কৃষ্ণলীলা তত্ত্বক ৰসোত্তীৰ্ণ কলাৰ শৰীৰলৈ উত্তৰণ ঘটাইছে। একশৰণ ভাগৱতী নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ অৰ্থে শঙ্কৰদেৱে ৰচনা কৰা গ্ৰন্থৰাজিৰ ভিতৰত 'কীৰ্তন' সৰ্বোৎকৃষ্ট সৃষ্টি। 'কীৰ্তন' ঘোষা অসমীয়া জাতিৰ অমূল্য সম্পদ। ইয়াত সৰ্বমুঠ ১৮৯ টা ঘোষা আৰু ২২৬৪ টা পদ আছে। ২৯ টা খণ্ডত এই ঘোষা-পদসমূহ বিভাজিত কৰা হৈছে। তাৰে লীলাবিষয়ক খণ্ডসমূহৰ ভিতৰত শিশুলীলা আৰু ৰাসক্ৰীড়াত ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণৰ বৃন্দাবন লীলা প্ৰকাশ পাইছে। এইকেইটা খণ্ডৰ আধাৰগ্ৰন্থ হৈছে ভাগৱতপুৰাণ। ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণ দুষ্ট দৈত্য নিধন, ভক্তৰ ভক্তিৰ বশ্য পতিত পাৱন আৰু দয়ালী নাৰায়ণ। কীৰ্তনত বৰ্ণিত শিশুলীলাৰ অঘ, বক, পুতনা বধ, কালিয়দমন, দাবাগ্নিপান আদি শ্ৰীকৃষ্ণৰ লীলা বিষয়ক আখ্যান। সেইদৰে বৃন্দাবনৰ ৰাসক্ৰীড়াত শ্ৰীকৃষ্ণই নিজ ভক্তৰ বশ্যৰূপে ভক্তিৰ মাহাত্ম্য দেখুৱাইছে। ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণৰ লীলামালাৰ যোগেদি কীৰ্তনৰ এনে আখ্যানত একোটা আধ্যাত্মিক তাৎপৰ্য নিহিত হৈ আছে।

কীৰ্তনৰ দশম, একাদশ আৰু দ্বাদশ খণ্ডত শিশুলীলা আৰু ৰাসক্ৰীড়াৰ মাজেদি শ্ৰীকৃষ্ণৰ বৃন্দাবন লীলা তথা মাহাত্ম্যসমূহ বৰ্ণিত হৈছে। ভাগৱতৰ দশম স্কন্ধৰপৰা কাহিনীভাগ লৈ শঙ্কৰদেৱে অতি চমুকৈ শিশুলীলা খণ্ডটি ৰচনা কৰিছে। শিশুলীলা খণ্ডত ঘোষা বা কীৰ্তন আছে মুঠ এঘাৰটা আৰু পদ আছে এশ পায়ষষ্ঠিটা। শিশুলীলাৰ অন্তৰ্গত বৎসাসুৰ বধ, বকাসুৰ বধ, ধেনুকাসুৰ বধ, ব্যোমাসুৰ আৰু গোপ শিশু হৰণ আৰু ব্যোমাসুৰ বধ, সৰ্প আৰু অজগৰ দুগ্ধপৰা নন্দ উদ্ধাৰ, গোবৰ্দ্ধন ধাৰণ, গোপীৰ বস্ত্ৰহৰণ, অঘাসুৰ বধ, ব্ৰহ্মামোহন, কালিয়দমন, দাবাগ্নি পান আদিত শ্ৰীকৃষ্ণৰ লীলা-মাহাত্ম্য প্ৰকাশ পাইছে। শ্ৰী কৃষ্ণৰ মাহাত্ম্য প্ৰকাশক শিশুলীলাৰ আখ্যানসমূহ চমুকৈ এনেধৰণৰ—

বৎসাসুৰ আৰু বকাসুৰ বধ :

কৃষ্ণ বলৰামে এদিন বৃন্দাবনত গোপশিশুসকলৰ সংগত খেলি আছে। এনেতে এটা দৈত্যই গোবৎসৰ ৰূপ লৈ গৰুৰ জাকৰ মাজত সোমাই কৃষ্ণক বধ কৰিবলৈ চোপ লৈ আছিল। কৃষ্ণই তেতিয়া বলৰামক ইঙ্গিতেৰে দেখুৱাই চল কৰি তাৰ ওচৰলৈ গৈ নেজ আৰু পিছ ঠেং দুটা ধৰি ঘূৰাই ধৰি—

'আলগতে ঘূৰাই মেলি হানিলাহা দলি।
কপিথত পড়ি যমপুৰে গৈল চলি।।'

—শিশুলীলা, কীৰ্তন, পৃ. ১৫৫

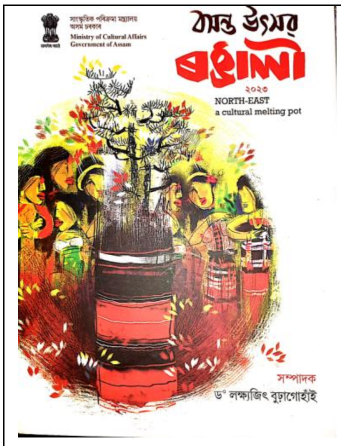

Basanta Utsav Rongali-2023 : A multilingual Book of Research-Based articles on Language, Literature, Culture, Tourism, Bio-Diversity etc. of North-East India, Edited by Dr. Lakhyajit Buragohain and published by Department of Cultural Affairs, Government of Assam on the occasion of North-east cultural meet "Rongali-2023" from 4th, 5th and 6th May, 2023 under the aegis of Tingkhang Sanskritik Mancha and Lengeri Kendriya Rongali Bihu Sanmilan, Lengeri, Dibrugarh, Assam.

Price : 700/- (Seven Hundred) Only.

First Published : May, 2023

ISBN : 978-93-92610-20-2

প্ৰকাশক : সাংস্কৃতিক পৰিক্ৰমা মন্ত্ৰালয়, অসম চৰকাৰ

গ্ৰন্থস্বত্ব : সম্পাদক

মূল্য : ৭০০/- টকা

সম্পাদনা সমিতি

মুখ্য উপদেষ্টা : ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মা

বিশেষ উপদেষ্টা : বিমল বড়া, ড° বি. কল্যাণ চক্ৰৱৰ্তী

উপদেষ্টা : ড° অৰ্পণা কোঁৱৰ, ড° পৰমানন্দ সোনোৱাল, ড° অনিল শইকীয়া, ড° সত্যকাম বৰঠাকুৰ, ড° যতীন্দ্ৰনাথ কোঁৱৰ

সভাপতি : ৰাজেন বৰুৱা

সম্পাদক : ড° লক্ষ্যজিৎ বুঢ়াগোহাঁই

সম্পাদনা সহযোগী :

নৱ কুমাৰ গগৈ, মুকুট গগৈ, ড° স্মৃতিৰেখা চেতিয়া সন্দিকৈ, ড° কৌস্তুভমণি নাথ, ড° দৰ্পণজিৎ কোঁৱৰ, ড° অংকুৰ দত্ত, অসীম শইকীয়া, ড° পৰেশ খনিকৰ, পূৰ্বজ্যোতি চুতীয়া, শচীন শৰ্মা, পদ্মলোচন বৰুৱা

সদস্য :

ড° বিনীতা মৰাং, ড° স্বপন কুমাৰ চুতীয়া, ড° চিত্ৰজিৎ শইকীয়া, নিজুমণি বনিয়া চেলেং, ড° পল্লৱী সন্দিকৈ, ভবেশ্বৰ গগৈ, গীতামণি দত্ত, সোণমাই বৰুৱা, জাকু চাংমাই, সোণেশ্বৰ বুঢ়াগোহাঁই, নবীন চাংমাই

প্ৰচ্ছদ : ড° সঞ্জীৱ বৰা

অক্ষৰ বিন্যাস আৰু অংগ-সজ্জা :

বিতু বৰগোহাঁই, বামধেনু প্ৰিন্টাৰ্চ, দুৰ্গাপুৰ, ডিব্ৰুগড়
যোগাযোগ : ৯৯৫৭০৩৬৪০৭, ৭০০২৯০৮২৬২

মুদ্ৰণ :

Aurora Fine Arts Packaging Unit
38 Industrial Estate, 5th Bye Lane
Bamunimaidam, Guwahati-21

... of sorry and gratitude:
... all our efforts to make this ... error free, there are every ...bilities of printing mistake/mistakes due to overlap/lack of time. We look forward to overcome all the shortfalls of the book, if any. Therefore, we request and expect from all our readers to inform us/bring the shortfalls to our notice, which will help us to make the next edition of this book better and error free. We also expect valuable suggestions to make the next edition of this book for better...

মিচিং আৰু কন্যাক নগা জনজাতিৰ যুৱগৃহ ব্যৱস্থা
শিখা দেৱী নাথ ▸ ৩৮৪-৩৯৩
Weaving as a source of livelihood: A study in the women weavers of Majuli.
Anannya Boruah ▸ ৩৯৪-৩৯৮
তিৰাসকলৰ জোনবিল মেলা : ঐতিহ্য আৰু পৰম্পৰা
ড° বেবীমণি গগৈ ▸ ৩৯৯-৪০২
The practice of Entomophagy in North East India and its nutritional value
Dr. Urbbi Devi ▸ ৪০৩-৪০৫
তিৱা-সংস্কৃতিৰ ঐতিহ্য আৰু পৰম্পৰা
ড° ধীৰাজ পাটৰ ▸ ৪০৬-৪১৩
Forbidden Desires in Songs: Significance of Studying Banghoxa fro[m] Ethnomusicological Perspective
Swapnarani Bora ▸ ৪১৪-৪২৬
বড়োসকলৰ সাহিত্য আৰু সমাজ-সংস্কৃতি
ড° বিমল বসুমতাৰী ▸ ৪২৭-৪৪৩
উপন্যাসত বয়নশিল্প : এটি অধ্যয়ন (চাৰিখন উপন্যাসৰ আলোকত)
ড° বিনীতা মৰাং ▸ ৪৪৪-৪৫০
মিচিংসকলৰ সাজপাৰ : পৰম্পৰা আৰু পৰিবৰ্তন
ড° মৃণালী কাগয়ুং ▸ ৪৫১-৪৬৮
THE WARRIOR SHAWL (*TSÜNGKOTEPSÜ*) OF THE AO NAGAS
Mridul Bordoloi ▸ ৪৬৯-৪৭৬
Tracing A Similar Line Between Igbo And Assamese Culture With Spe[cial] Reference To Chinua Achebe's *Things Fall Apart*
Rajashree Boruah ▸ ৪৭৭-৪৮৩
Economic Growth and Development of Tribal Women in Context of No[rth] East India
Dr. Arunima Goswami ▸ ৪৮৪-৪৮৬
Understanding Ethnic Diversity in Assam: Perspectives from the Writin[gs of] Bishnuprasad Rava
Dr. Parismita Hazarika ▸ ৪৮৭-৪৯১
ডিমাছা কছাৰীসকলৰ বসন্তকালীন উৎসৱ
ড° ৰবী দাউদুং লাংথাচা ▸ ৪৯২-৪৯৭

তিৱাসকলৰ জোনবিল মেলা : ঐতিহ্য আৰু পৰম্পৰা

ড° বেবীমণি গগৈ
সহযোগী অধ্যাপিকা, মৰিগাঁও মহাবিদ্যালয়, ধেমাজি

ভাৰতৰ অঙ্গৰাজ্য অসমভূমি ভিন্ন কলা-সংস্কৃতিৰে চহকী নানা জাতি-জনজাতিৰ মহামিলনৰ থলী। অসমৰ পাহাৰ-ভৈয়াম উভয়তে বসতি কৰা বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ সমাজ-জীৱনত তেওঁলোকৰ দ্বাৰা পালিত সামাজিক উৎসৱ-অনুষ্ঠানসমূহে সামূহিক ঐক্য-সম্প্ৰীতি ৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। তদুপৰি এনেধৰণৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানসমূহ একোটা জাতিৰ স্বকীয় কৃষ্টিৰ ধ্বজাবাহক। সময়ৰ গতিশীলতাই জনগোষ্ঠীবোৰে পতা উৎসৱ-অনুষ্ঠানসমূহৰ পৰম্পৰাত কিছুপৰিমাণে পৰিবৰ্তন আনিলেও অসমৰ জাতীয় জীৱনত সিবোৰৰ প্ৰভাৱ অপৰিসীম।

অসমৰ পাহাৰ-ভৈয়াম উভয়তে বসতি কৰা এটা জনগোষ্ঠী হৈছে মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰ চীন-তিব্বতীয় ভাষা পৰিয়ালৰ অন্তৰ্গত তিৱা(লালুং)সকল। তিৱা জনগোষ্ঠীৰ বসতি বৰ্তমান অসমৰ নগাঁও,মৰিগাঁও,কামৰূপ,কাৰ্বি আংলং,তিনিচুকীয়া,যোৰহাট,লখিমপুৰ আৰু ধেমাজি জিলাত দেখা যায়। তিৱাসকলে স্বকীয় কলা-সংস্কৃতি,ৰীতি-নীতি আৰু প্ৰাচীন পৰম্পৰাৰে পৰিচালিত হৈ আহি নিজস্ব জাতিসত্তা ৰক্ষা কৰিও বৃহত্তৰ অসমীয়া সমাজ-সংস্কৃতিৰ অবিচ্ছেদ্য অঙ্গৰূপে বিবেচিত হৈছে। তিৱাসকলৰ সাংস্কৃতিক সম্পদসমূহৰ অন্যতম হৈছে গোভা দেওৰজাৰ জোনবিল মেলা। এই মেলা অতীতৰ গোভাৰজাৰ তিৱাসকলৰ কৃষ্টিবাহক তথা তিৱা আৰু অনা-তিৱাৰ সমন্বয়ৰ থলী। অসম তথা অন্য ওচৰ-চুবুৰীয়া ৰাজ্যৰ পাহাৰ-ভৈয়ামৰ ভিন্ন জনগোষ্ঠী আৰু তিৱাসকলৰ মাজত এই মেলাত পণ্য বিনিময় হয়। উল্লেখযোগ্য যে বৰ্তমান সময়ত অসমৰ পাহাৰ-ভৈয়ামৰ একমাত্ৰ আনুষ্ঠানিক পণ্যবিনিময় কেন্দ্ৰৰূপে জোনবিল মেলাৰ গুৰুত্ব অতি প্ৰাসঙ্গিক। আমাৰ এই লেখাত পুথিগত অধ্যয়ন আৰু চাক্ষুস অভিজ্ঞতাৰ ভিত্তিত জোনবিল মেলাৰ ঐতিহ্য আৰু পৰম্পৰাৰ আধাৰত বৰ্তমান ইয়াৰ স্থিতি সম্পৰ্কীয় কিছু কথা পোহৰলৈ অনাৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

কিম্বদন্তি মতে জোনবিল মেলা তিৱাসকলৰ গোভা ৰজাই প্ৰবৰ্তন কৰিছিল বুলি জনা যায়। বৰ্তমান মৰিগাঁও জিলাৰ ৩৭ নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাই পথ, জাগীৰোডৰ পৰা ছয় কিলোমিটাৰমান নিলগত জাগীৰোড আৰু জাগী ভকত গাঁৱৰ মধ্য অঞ্চলত জোনবিল নামে এখন ডাঙৰ বিলৰ পাৰত এই মেলা অনুষ্ঠিত হয়। জনশ্ৰুতিমতে এইখন প্ৰাচীন গোভা ৰাজ্যৰ অন্তৰ্গত এখন প্ৰসিদ্ধ বিল আছিল। বিলখনৰ নামকৰণ সম্পৰ্কে তিৱাসকলৰ মাজত এক কিংবদন্তি প্ৰচলিত। কথিত আছে যে, কোনো এজন গোভা ৰজাই বিলৰ পাৰেৰে এনিশা বিহাৰ কৰি ঘূৰি আহোঁতে জোনৰ পোহৰ পৰি বিলৰ পানী জিলমিলাই থকা দেখি অভিভূত হৈ কৈছিল— 'হেৰে জ্বাইনে পিল হংদং' অৰ্থাৎ এইখন জোনটোৰেই বিল হ'ব। তিৱা ভাষাত 'জ্বাই' মানে জোন। কালক্ৰমত মুখ বাগৰি জ্বাই বিল > জনাইবিল > জোনবিল হ'লগৈ।১ কোনো কোনোৰ মতে,

ADHYAYAN:
A BILINGUAL MULTIDISCIPLINARY VOLUME

Dr. Jonali Boruah
Milonjyoti Borgohain
Dr. Bhabani Saharia

Editors
Dr. Jonali Boruah
Milonjyoti Borgohain
Dr. Bhabani Saharia

© First Published: 2023
Serials Publications (P) Ltd.

ISBN: 978-93-91844-51-6

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission from the editor and publisher.

Printed in India
SERIALS PUBLICATIONS PVT. LTD.
4830/24, Prahlad Street, Ansari Road, Darya ganj,
New Delhi-110002 (India)
Phone : 23245225, 23259207, 23272135
E-mail: serials@gmail.com

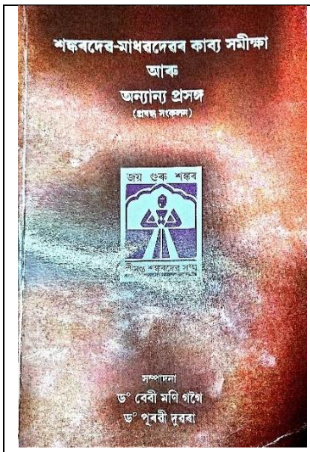

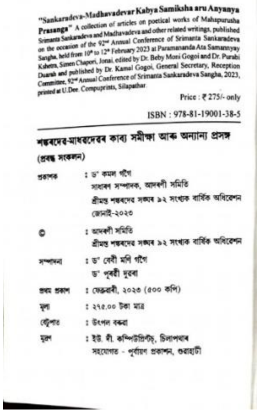

"Sankaradeva-Madhavadevar Kabya Samiksha aru Anyanya Prasanga" A collection of articles on poetical works of Mahapurusha Srimanta Sankaradeva and Madhavadeva and other related writings, published on the occasion of the 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, held from 10th to 12th February 2023 at Paramananda Ata Samannyay Kshetra, Simen Chapori, Jonai, edited by Dr. Beby Moni Gogoi and Dr. Purabi Duarah and published by Dr. Kamal Gogoi, General Secretary, Reception Committee, 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, 2023, printed at U.Dee. Compuprints, Silapathar.

Price : ₹ 275/- only

ISBN : 978-81-19001-38-5

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ কাব্য সমীক্ষা আৰু অন্যান্য প্ৰসঙ্গ

(প্ৰবন্ধ সংকলন)

প্ৰকাশক : ড° কমল গগৈ
সাধাৰণ সম্পাদক, আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৯২ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন
জোনাই-২০২৩

© : আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৯২ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন

সম্পাদনা : ড° বেবী মণি গগৈ
ড° পূৰবী দুৱৰা

প্ৰথম প্ৰকাশ : ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২৩ (৫০০ কপি)

মূল্য : ২৭৫.০০ টকা মাত্ৰ

বেটুপাত : উৎপল বৰুৱা

মুদ্ৰণ : ইউ. ডী. কম্পিউপ্ৰিণ্টছ, চিলাপথাৰ
সহযোগত - পূৰ্বায়ণ প্ৰকাশন, গুৱাহাটী

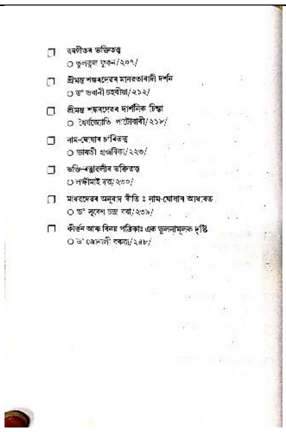

❒ ৰত্নাৱলীৰ ভক্তিতত্ত্ব
○ তুলতুল ফুকন/২০৭/

❒ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ মানৱতাবাদী দৰ্শন
○ ড° ভৱানী চহৰীয়া/২১২/

❒ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ দাৰ্শনিক চিন্তা
○ ধৈৰ্য্যজ্যোতি পাটোৱাৰী/২১৮/

❒ নাম-ঘোষাৰ চাৰিতত্ত্ব
○ ভাৰতী হাজৰিকা/২২৩/

❒ ভক্তি-ৰত্নাৱলীৰ ভক্তিতত্ত্ব
○ লক্ষীমাই দত্ত/২৩০/

❒ মাধৱদেৱৰ অনুবাদ ৰীতি ঃ নাম-ঘোষাৰ আধাৰত
○ ড° সুৰেশ চন্দ্ৰ দত্ত/২৩৯/

❒ কীৰ্ত্তন আৰু বিনয় পত্ৰিকাঃ এক তুলনামূলক দৃষ্টি
○ ড° জোনালী বৰুৱা/২৪৮/

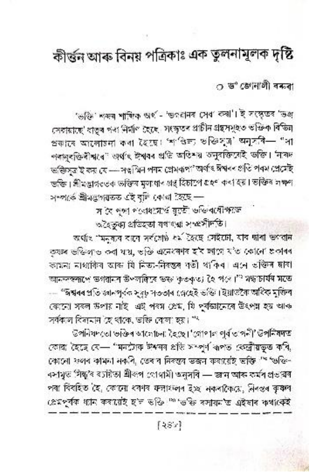

কীৰ্ত্তন আৰু বিনয় পত্ৰিকাঃ এক তুলনামূলক দৃষ্টি

○ ড° জোনালী বৰুৱা

'ভক্তি' শব্দৰ শাব্দিক অৰ্থ - 'ভগৱানৰ সেৱা কৰা'। ই সংস্কৃতৰ 'ভজ্ সেৱায়াম্' ধাতুৰ পৰা নিৰ্গত হৈছে. সংস্কৃতৰ প্ৰাচীন গ্ৰন্থসমূহত ভক্তিক বিভিন্ন প্ৰকাৰে আলোচনা কৰা হৈছে। 'শাণ্ডিল্য ভক্তিসূত্ৰ' অনুসৰি— "সা পৰানুৰক্তিৰীশ্বৰে" অৰ্থাৎ ঈশ্বৰৰ প্ৰতি অতিশয় অনুৰক্তিয়েই ভক্তি। 'নাৰদ ভক্তিসূত্ৰ'ই কয় যে — "সা ত্বস্মিন পৰম প্ৰেমৰূপা" অৰ্থাৎ ঈশ্বৰৰ প্ৰতি পৰম প্ৰেমেই ভক্তি। শ্ৰীমদ্ভাগৱতক ভক্তিৰ মূলাধাৰ গ্ৰন্থ হিচাপে গ্ৰহণ কৰা হয়। ভক্তিৰ লক্ষণ সম্পৰ্কে শ্ৰীমদ্ভাগৱতত এইদৰে কোৱা হৈছে —

স বৈ পুংসাং পৰোধৰ্মো যতো ভক্তিৰধোক্ষজে
অহৈতুক্যপ্ৰতিহতা যয়াত্মা সুপ্ৰসীদতি।

অৰ্থাৎ "মনুষ্যৰ বাবে সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ ধৰ্ম হৈছে সেইটো, যাৰ দ্বাৰা ভগৱান কৃষ্ণৰ ভক্তিলাভ কৰা যায়, ভক্তি এনেকুৱাৰ হ'ব লাগে য'ত কোনো প্ৰকাৰৰ কামনা নাথাকিব আৰু যি নিত্য-নিৰন্তৰ বৰ্তী থাকিব। এনে ভক্তিৰ দ্বাৰা আনন্দৰূপে ভগৱানৰ উপলব্ধিৰে ভক্ত কৃতকৃত্য হৈ পৰে।"[1] মধ্বাচাৰ্যৰ মতে — "ঈশ্বৰৰ প্ৰতি জ্ঞানপূৰ্বক সুদৃঢ় সততাৰ স্নেহেই ভক্তি। ইয়াতকৈ অধিক মুক্তিৰ কোনো সৰল উপায় নাই। এই পৰম প্ৰেম, যি পূৰ্বজ্ঞানেৰে উৎপন্ন হয় আৰু সৰ্বকাল বিদ্যমান হৈ থাকে, ভক্তি বোলা হয়।"[2]

উপনিষদতো ভক্তিৰ আলোচনা হৈছে।'গোপাল পূৰ্ব তাপনী' উপনিষদত কোৱা হৈছে যে— "মনটোক ঈশ্বৰৰ প্ৰতি সম্পূৰ্ণ ৰূপত কেন্দ্ৰীভূত কৰি, কোনো ফলৰ কামনা নকৰি, তেওঁৰ নিৰন্তৰ ভজন কৰাটোৱেই ভক্তি।"[3] 'ভক্তি-ৰসামৃত সিন্ধু'ৰ ৰচয়িতা শ্ৰীৰূপ গোস্বামী অনুসৰি — জ্ঞান আৰু কৰ্মৰ প্ৰভাৱৰ পৰা বিৰহিত হৈ, কোনো ধৰণৰ ফলাফলৰ ইচ্ছা নকৰাকৈয়ে, নিৰন্তৰ কৃষ্ণৰ প্ৰেমপূৰ্বক ধ্যান কৰাটোৱেই হ'ল ভক্তি।"[4] 'ভক্তি ৰসায়ন'ত এইধৰণৰ কথাকেই

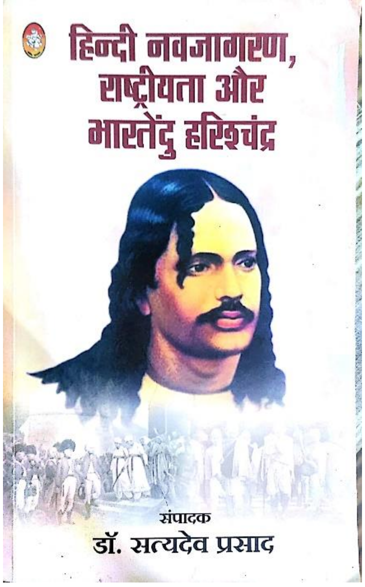

* सर्वाधिकार सुरक्षित
प्रकाशक की लिखित अनुमति के बिना इस प्रकाशित पुस्तक का कोई भी अंश, किसी भी रूप में या किसी भी प्रकार से इलेक्ट्रॉनिक, मशीनी या फोटोकॉपी या रिकॉर्डिंग द्वारा प्रतिलिपित या प्रेषित नहीं किया जा सकता। इस पुस्तक में लिखित सामग्री लेखक के अपने विचार हैं, जिसके लिए प्रकाशक उत्तरदायी नहीं होगा।

प्रलेक प्रकाशन
PRALEK PRAKASHAN
मुख्य कार्यालय : 702, जे-50, ग्लोबल सिटी, विरार (वेस्ट), मुम्बई, महाराष्ट्र-401303
दिल्ली एनसीआर ऑफ़िस पता : 03/सी, ज्ञान खण्ड-4 इंदिरापुरम गाजियाबाद, उ.प्र.-201014
E-mail : pralek.prakashan@gmail.com
Website : www.pralekprakashan.com
दूरभाष : +91 7021263557

हिंदी नवजागरण, राष्ट्रीयता और भारतेन्दु हरिश्चन्द्र : संपादक : डॉ. सत्यदेव प्रसाद
Hindi Navjagran, Rashtriya Aur Bhartendu Harischndra
Edited by Dr. Satyadeo Prasad
ISBN : 978-93-5825-07-01
प्रथम पेपरबैक संस्करण : 2023
मूल्य : 399/-
© : संबंधित लेखक
मुद्रक: मणिपाल टेक्नोलॉजीज़ लिमिटेड, मणिपाल
आवरण एवं पुस्तक सज्जा : प्रलेक स्टूडियो

(प्रलेक प्रकाशन का लोगो मिक्की पटेल की तूलिका से।)

अनुक्रम

भारतेन्दु का काव्य दर्शन
-प्रो. करुणाशंकर उपाध्याय : 17
भारतेन्दु की अनुवाद-दृष्टि एवं 'दुर्ल्लभ बंधु'
-प्रो. जय कौशल : 25
नवजागरण का प्रश्न और भारतेन्दु की छवि
-डॉ. शीतांशु कुमार : 48
शिक्षा के विविध पहलू : भारतेंदु और नई शिक्षा नीति का तुलनात्मक अध्ययन
-डॉ. अंजू लता : 93
नाटककार भारतेंदु हरिश्चंद्र: एक अध्ययन
-डॉ. जोनाली बरुवा : 103
नवजागरण के अग्रदूत भारतेंदु
-डॉ. रीता नामदेव : 112
भारतेंदु के साहित्य में आधुनिकता की अभिव्यक्ति एवं नवजागरण के संदर्भ में राष्ट्रीय चेतना
-डॉ. नुसरत जबीं सिद्दीकी : 119
भारतेंदु हरिश्चंद्र की भाषादृष्टि
-जयंत कुमार साहू : 131
सन 57' की क्रान्ति, हिंदी भाषा-नवजागरण और भारतेंदु
-डॉ. रमेश यादव : 136
"भारतेन्दु हरिश्चन्द्र की शिक्षा-नीति"
-डॉ. बिजय कुमार रविदास : 144
'प्रबोधिनी' का मंतव्य

नाटककार भारतेंदु हरिश्चंद्रः एक अध्ययन

-डॉ. जोनाली बरुवा

नाटक दृश्य काव्य के अंतर्गत आता है जो दर्शन द्वारा दर्शकों के हृदय में रस अनुभूति कराती है। रंगमंचीयता नाटक का प्रमुख उपादान है। नाटक गद्य का वह काव्यात्मक रूप है, जिसे अभिनय, संगीत, नृत्य, कथोपकथन आदि के माध्यम से रंगमंच पर अभिनीत किया जा सकता है। नाटक की परंपरा बहुत प्राचीन है। भारत में नाट्यशास्त्र की रचना सबसे पहले हुई थी। यहाँ नीतिशास्त्र के अनेक आचार्य हुए जिन्होंने नाटक पर बड़े विस्तार और गहनता से विचार किया है। नाटक में अनुकरण तत्व की प्रधानता होती है। साहित्य की सभी विधाओं में नाटक ही वह विधा है, जिसमें अनुकरण पर सर्वाधिक बल दिया गया है। अनुकरण तत्व का प्राधान्य होते हुए भी नाटककार कल्पना का सहारा लेता है। नाटक में कल्पना और अनुकरण का सुंदर समन्वय रहता है। वस्तुतः नाटक ऐसी अभिनयपरक विधा है जिसमें संपूर्ण मानव जीवन रोचक एवं कोतुहल पूर्ण वर्णन होता है।

हिंदी नाटक का आरम्भ भारतेंदु हरिश्चंद्र से ही स्वीकार किया जाना चाहिए। प्राचीन भारतीय साहित्य में नाटकों की उत्पत्ति वेदों के साथ हुई किंतु संस्कृत से प्राकृत, प्राकृत से अपभ्रंश तथा बाद में हिंदी तक आते-आते संस्कृत की समृद्ध नाटक परंपरा नष्टप्राय हो गयी। आदिकाल में एकदम रुक सी गई संस्कृत साहित्य परंपरा 19वीं शताब्दी से पुनः प्रवर्तित हुई। 13वीं शती से 19वीं शती तक मैथिली नाटक रामलीला नाटक और पद्यबद्ध नाटकों का सृजन होता रहा लेकिन इनमें नाटक के तत्वों का अभाव था। अनेक त्रुटियों के बावजूद बाबू गुलाब राय तथा बाबू ब्रज रतन दास के विचार से 'आनंद रघुनंदन' ही हिंदी का सर्वप्रथम नाटक है। आनंद रघुनंदन के रचयिता रीवा के महाराज विश्वनाथ सिंह है। इनके पिता महाराज जय सिंह साहित्य रसिक और साहित्य निर्माता थे। संस्कृत शैली के हिंदी के प्रथम नाटक में विश्वनाथ जी ने वैदिक काल से चली आती

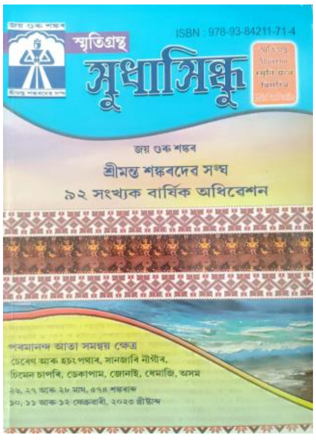

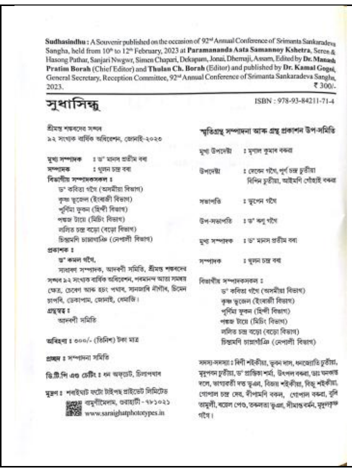
Sudhasindhu : A Souvenir published on the occasion of 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, held from 10th to 12th February, 2023 at **Paramananda Aata Samannoy Kshetra**, Seren & Hasong Pathar, Sanjari Nwgwr, Simen Chapari, Dekapam, Jonai, Dhemaji, Assam, Edited by **Dr. Manash Pratim Borah** (Chief Editor) and **Thulan Ch. Borah** (Editor) and published by **Dr. Kamal Gogoi**, General Secretary, Reception Committee, 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, 2023.
₹ 300/-

সুধাসিন্ধু

ISBN : 978-93-84211-71-4

স্মৃতিগ্ৰন্থ সম্পাদনা আৰু গ্ৰন্থ প্ৰকাশন উপ-সমিতি

www.saraighatphototypes.in

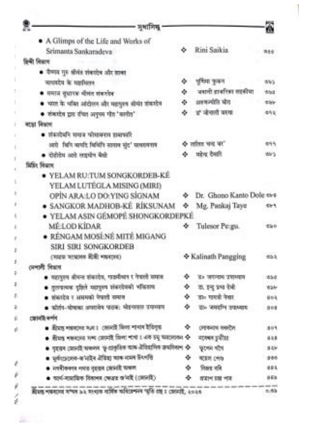

- A Glimps of the Life and Works of Srimanta Sankaradeva ❖ Rini Saikia
- शंकरदेव द्वारा रचित अनुपम गीत 'बरगीत' ❖ ड॰ जोनाली बरुवा
- YELAM RU:TUM SONGKORDEB-KÉ YELAM LUTÉGLA MISING (MIRI) OPİN ARA:LO DO:YING SİGNAM ❖ Dr. Ghono Kanto Dole
- SANGKOR MADHOB-KÉ RİKSUNAM ❖ Mg. Pankaj Taye
- YELAM ASIN GÉMOPÉ SHONGKORDEPKÉ MÉ:LOD KİDAR ❖ Tulesor Pe:gu.
- RÉNGAM MOSİ:NÉ MITÉ MIGANG SIRI SIRI SONGKORDEB ❖ Kalinath Pangging

शंकरदेव द्वारा रचित अनुपम गीत 'बरगीत'

❖ डं जोनाली बरुवा

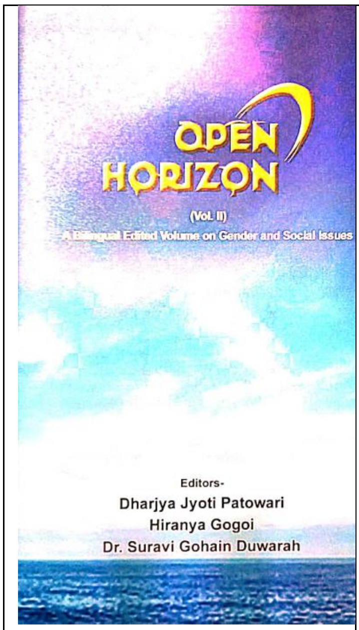

OPEN HORIZON

(Vol. II)

This volume is a bi-lingual edited volume on Gender and S
Issues

© Editors and Publication Cell, Moridhal College

First Edition: March 2023

ISBN : 978-93-84048-33-4

All Rights Reserved: No part of this publication be reproduced
form by any means without the prior written permission of
copyright owner.

The views expressed and conclusions drawn in this Volume "
Horizon" Vol. II, published in March 2023 are solely attributed
authors themselves. Neither the Editors nor the Publication C
Moridhal College is responsible for the views, opinion an
authenticity of data in anyway whatsoever.

Price: Rs. 600/-

Published by:
Publication Cell
Moridhal College, Dhemaji – 787057 (Assam)
Email : moridhalcollege@gmail.com

Printed at:
U.Dee Compuprints,
Main Road, Silapathar-787059, Dhemaji, Assam
Email: barua.pal@gmail.com

17. নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'অন্য জীৱন' আৰু 'অভিযাত্ৰী' উপ
লৈংগিক সমমৰ্যাদাৰ প্ৰসংগ ঃ এক চমু আলোকপাত
• পংখী প্ৰিয়া শৰ্মা

18. জ্যোতিপ্ৰসাদৰ নাটকত নাৰীৰ মনঃস্তত্ত্ব
("কাৰেঙৰ লিগিৰী" আৰু "ৰূপালীম"ৰ আধাৰত)
• অৰূপ দাস

19. ডৱথী ব্ৰাউন ঃ 'ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো' উপন্যাসৰ নাৰী চৰিত্ৰ
• ধৈৰ্য্য জ্যোতি পাটোৱাৰী

20. আধুনিক সমাজ আৰু নাৰী শিক্ষা
• বন্তি দত্ত

21. মহিলা আৰু কন্যা শিশুৰ লগত জড়িত সমস্যা
• হিৰণ্য গগৈ

22. নাৰীৰ মূল্যঃ বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্প
আৰু কিছু আপেক্ষিক চিন্তন
• অৰুণিমা ভূঞা

23. ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত জনজাতীয়
আৰু জনগোষ্ঠীয় নাৰী ঃ এক আলোচনা
• ড° ৰেণু ৰবা, হেমন্ত চুতীয়া

24. কোচ-ৰাজবংশীয় ইতিহাসৰ কেইটিমান
নাৰী চৰিত্ৰ - এক চমু অৱলোকন
• শান্তনা শইকীয়া

25. জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা 'ৰূপালীম' নাটৰ
নাৰী চৰিত্ৰ ঃ এক আলোচনা
• লুনা বৰুৱা

26. মন্নু ভণ্ডাৰীৰ গল্প ঃ এক চমু অধ্যয়ন
• ড° জোনালী বৰুৱা

26

মন্নু ভণ্ডাৰীৰ গল্প ঃ এক চমু অধ্যয়ন

ড° জোনালী বৰুৱা*

সংক্ষিপ্তসাৰ ঃ

চুটি গল্প আধুনিক যুগৰ সৃষ্টি। প্ৰাত্যহিক জীৱনৰ অনেকানেক সমস
তথা নান্দনিক ভাবে পাঠকক আকৰ্ষিত কৰিব পৰা সক্ষমতাৰ কাৰ
সাহিত্যৰ অনেক ঠালক চেৰ পেলাই চুটিগল্প সৰ্বজন প্ৰিয় ত
গ্ৰহণ যোগ্য হৈ পৰিছে। প্ৰবাহমান জীৱনৰ পৰা গল্পকাৰৰ অনুভূতি
মাথো এটা প্ৰতীতি আহৰণ কৰে। প্ৰতীতি আহৰণৰ যোগেদি গল্পকা
ব্যক্তিত্ব প্ৰকাশ পায়। প্ৰতীতিক নিজা কৌশল প্ৰয়োগ আৰু শিল্প চেতন
মাধ্যমেৰে আকাৰ দিয়ে আৰু কাহিনী নিৰ্মাণ কৰে।
হিন্দী সাহিত্যৰ বহু চৰ্চিত লেখিকা মন্নু ভণ্ডাৰীৰ গল্পত নাৰীৰ জীৱনমু
গান আৰু পৰিবেশৰ সৈতে মোকাবিলা কৰা ব্যক্তিত্ব প্ৰাণৱন্ত হৈ প
পৰিলক্ষিত হয়।পাঠকৰ চিন্তা চেতনাত জীৱনবোধ জগাই তোলাৰ আপ্ৰ
চেষ্টা কৰা এই গৰাকী লেখিকাই নাৰী চৰিত্ৰ কেই প্ৰাণ বিন্দু হিচাপে
গল্পসমূহ ৰচনা কৰিছে।

বীজ শব্দঃ পৰিবেশ, প্ৰমূল্য, বিষম, অৱক্ষয়।

মন্নু ভণ্ডাৰী, হিন্দী সাহিত্য জগতৰ এগৰাকী স্বনামধন্য লেখিকা। সম
নাৰীকুলৰ প্ৰতি গভীৰ আস্থা থকা মন্নু ভণ্ডাৰীৰ সাহিত্যত নাৰী বিভিন্ন ৰূপ

* সহযোগী অধ্যাপক, হিন্দী বিভাগ, মৰিধল মহাবিদ্যালয়, ধেমাজি, অসম

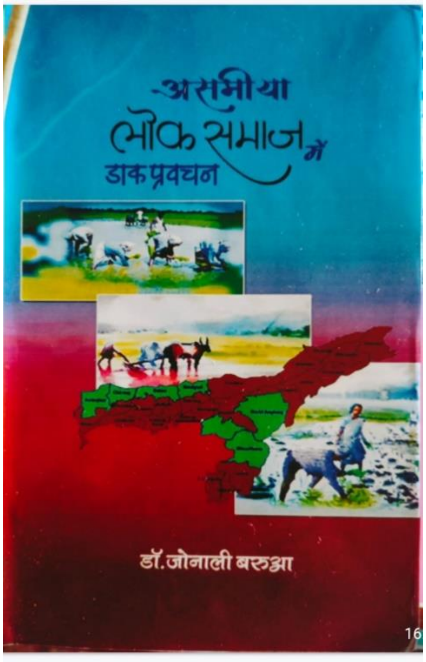

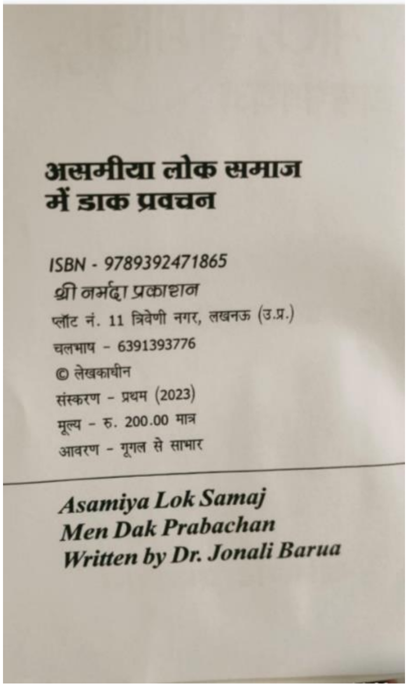

असमीया लोक समाज में डाक प्रवचन

ISBN - 9789392471865
श्री नर्मदा प्रकाशन
प्लॉट नं. 11 त्रिवेणी नगर, लखनऊ (उ.प्र.)
चलभाष - 6391393776

© लेखकाधीन

संस्करण - प्रथम (2023)
मूल्य - रु. 200.00 मात्र
आवरण - गूगल से साभार

Asamiya Lok Samaj
Men Dak Prabachan
Written by Dr. Jonali Barua

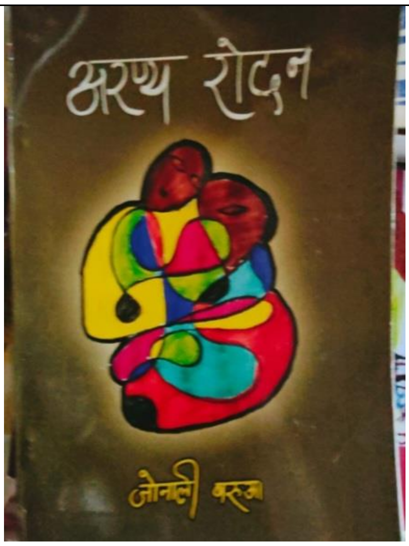

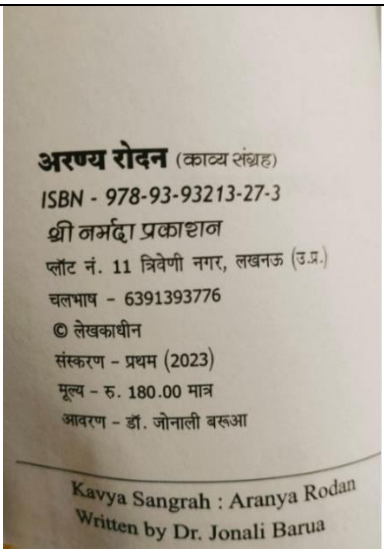
अरण्य रोदन (काव्य संग्रह)
ISBN - 978-93-93213-27-3
श्री नर्मदा प्रकाशन
प्लॉट नं. 11 त्रिवेणी नगर, लखनऊ (उ.प्र.)
चलभाष - 6391393776
© लेखकाधीन
संस्करण - प्रथम (2023)
मूल्य - रु. 180.00 मात्र
आवरण - डॉ. जोनाली बरूआ

Kavya Sangrah : Aranya Rodan
Written by Dr. Jonali Barua

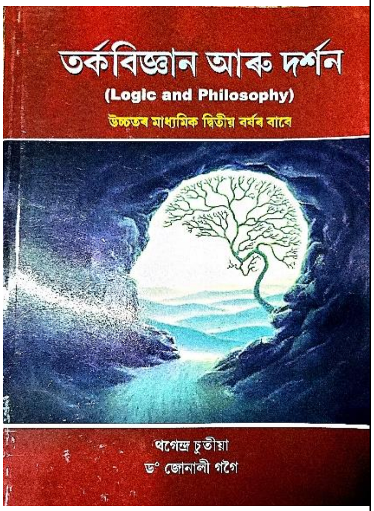

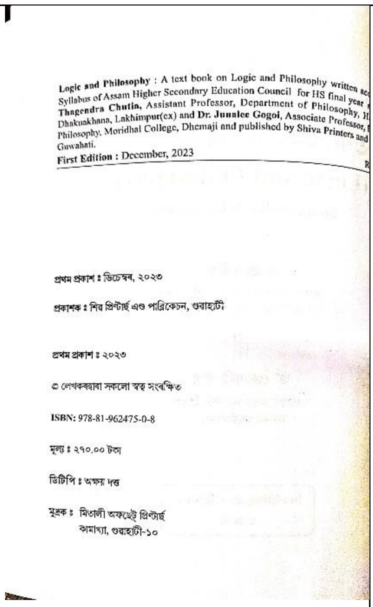

Logic and Philosophy : A text book on Logic and Philosophy written ac[illegible]
Syllabus of Assam Higher Secondary Education Council for HS final year [illegible]
Thagendra Chutia, Assistant Professor, Department of Philosophy, H[illegible]
Dhakuakhana, Lakhimpur(ex) and **Dr. Junalee Gogoi**, Associate Professor, [illegible]
Philosophy, Moridhal College, Dhemaji and published by Shiva Printers and [illegible]
Guwahati.
First Edition : December, 2023

প্ৰথম প্ৰকাশ : ডিচেম্বৰ, ২০২৩

প্ৰকাশক : শিৱ প্ৰিন্টাৰ্ছ এণ্ড পাব্লিকেচন, গুৱাহাটী

প্ৰথম প্ৰকাশ : ২০২৩

© লেখকদ্বয়দ্বাৰা সকলো স্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN: 978-81-962475-0-8

মূল্য : ২৭০.০০ টকা

ডিটিপি : অক্ষয় দত্ত

মুদ্ৰক : মিতালী অফছেট্‌ প্ৰিন্টাৰ্ছ
কামাখ্যা, গুৱাহাটী-১০

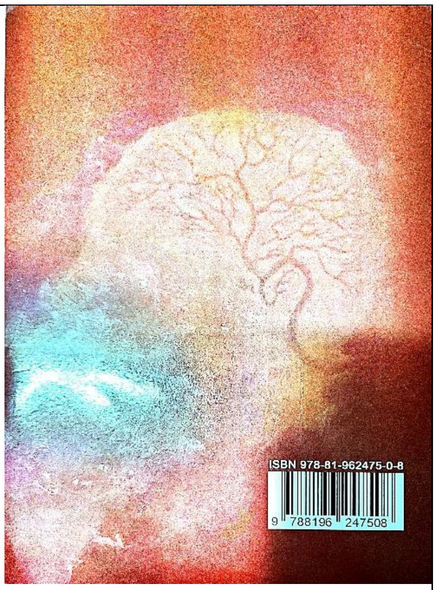

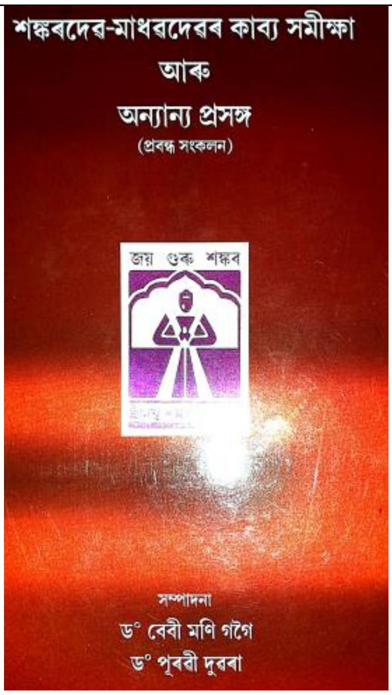

- কীৰ্ত্তন-ঘোষাত প্ৰকৃতি-বৰ্ণন
  ○ ড° কবিতা গগৈ/১০৯/
- শঙ্কৰদেৱৰ কাব্যত নাৰী চৰিত্ৰ চিত্ৰণ
  ○ ড° ৰুণু গগৈ/১১৮/
- শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ কাব্যত প্ৰতিফলিত জন-মনস্তত্ত্ব
  ○ ড° চন্দ্ৰ কমল চেতিয়া/১২৬/
- শ্ৰীমদ্ভাগৱত পুৰাণৰ ৰাসক্ৰীড়া আৰু ইয়াৰ তাত্ত্বিক বিশ্লেষণ
  ○ দিলীপ কুমাৰ ফুকন/১৩৩/
- 'আদি দশম'ত কৃষ্ণ-চৰিত্ৰৰ মাহাত্ম্য
  ○ ইন্দিৰা গগৈ/১৪৩/
- কীৰ্ত্তন-ঘোষাৰ চতুৰ্বিংশতি অৱতাৰ
  ○ জোনমণি ভিতৰুৱাল কোঁৱৰ/১৫৪/
- কীৰ্ত্তনৰ প্ৰহ্লাদ চৰিত্ৰ ব্যাখ্যান
  ○ ড° জোনালী গগৈ/১৬৬/
- কীৰ্ত্তনৰ গজেন্দ্ৰোপাখ্যানৰ তাৎপৰ্য বিচাৰ
  ○ উত্তম কুমাৰ চুতীয়া/১৭৫/
- কীৰ্ত্তনৰ দামোদৰ বিপ্ৰাখ্যান - এক অৱলোকন
  ○ দীপালি বৰুৱা ফুকন/১৮১/
- মহাপুৰুষ দুজনাৰ ভটিমা
  ○ দুলুমণি গগৈ/১৮৬/
- শঙ্কৰদেৱৰ 'পাৰিজাত হৰণ নাট'ৰ আৰম্ভণিৰ ভটিমা ঃ এটি বিশ্লেষণ
  ○ কৈলাস দাস/১৯২/

কীৰ্ত্তনৰ প্ৰহ্লাদ চৰিত্ৰ ব্যাখ্যান

○ ড° জোনালী গগৈ

মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ অসম তথা সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ বাবে এক মহান ব্যক্তি। তেওঁ সৃষ্টিৰাজিৰ ভিতৰত 'কীৰ্ত্তন' ভক্ত সমাজৰ বাবে এক অমূল্য গ্ৰন্থ। এই কীৰ্ত্তন পুথিয়ে প্ৰতিজন ভক্তপ্ৰাণ ব্যক্তিৰে অন্তৰ জয় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। সেয়েহে স্বৰ্গীয় জ্ঞাননাথ বৰাদেৱে তেওঁৰ কীৰ্ত্তন নামৰ প্ৰবন্ধত উল্লেখ কৰিছে — "কীৰ্ত্তন' পুথিয়ে শিশুৰ পৰা বুঢ়ালৈকে শিক্ষিতৰ পৰা অশিক্ষিতলৈ, নাস্তিকৰ পৰা নৈষ্ঠিকলৈ সকলো শ্ৰেণীৰ লোককে আনন্দ দিব পাৰে আৰু বৰ্তমানেও অসমৰ সমাজত এই আদৰ চলিয়েই আছে।"[১]

কীৰ্ত্তনৰ অবিহনে কোনো ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান সম্ভৱ হ'ব নোৱাৰে। অসমৰ গাঁৱে-ভূঞে, চহৰে-নগৰে, ভাওনাই-সবাহে সৰ্বত্ৰে ইয়াৰ প্ৰয়োজন অনুভৱ কৰা হয়। বৰ্তমান শিক্ষা ব্যৱস্থাতো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কীৰ্ত্তনৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে অধ্যয়ন (গৱেষণা) কৰি আহিছে। কীৰ্ত্তনৰ সমলসমূহ গৰুড় পুৰাণ, ব্ৰহ্মপুৰাণ আৰু পদ্মপুৰাণৰ পৰা লোৱা হৈছে যদিও আৰু বহু সমল শ্ৰীমদ্ভাগৱত পুৰাণৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। সেয়েহে কীৰ্ত্তন পুথিক ভাগৱতৰ নৱসংকলন বুলি আখ্যা দিব পাৰি। কীৰ্ত্তনত ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণৰ গুণানুকীৰ্ত্তন কৰা হয়। পুথিখনৰ প্ৰত্যেকটো কাহিনীৰে একো একোটা মহৎ তাৎপৰ্য নিহিত আছে; য'ত ভক্তি মাৰ্গৰ এক গভীৰ অনুশীলনৰ আভাস পোৱা যায়। বৈষ্ণৱ যুগৰ চাৰিখন প্ৰখ্যাত গ্ৰন্থ কীৰ্ত্তন, দশম, ঘোষা আৰু ভক্তি-ৰত্নাৱলী। কীৰ্ত্তন আৰু দশম হৈছে মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱৰ দ্বাৰা ৰচিত আৰু ঘোষা আৰু ৰত্নাৱলী মহাপুৰুষ মাধৱদেৱ বিৰচিত। শঙ্কৰদেৱৰ কীৰ্ত্তন পুথিয়ে জনসমাজত অধিক সমাদৰ লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

অসমৰ সাংস্কৃতিক, সামাজিক আৰু আধ্যাত্মিক জীৱনত শঙ্কৰদেৱ আৰু

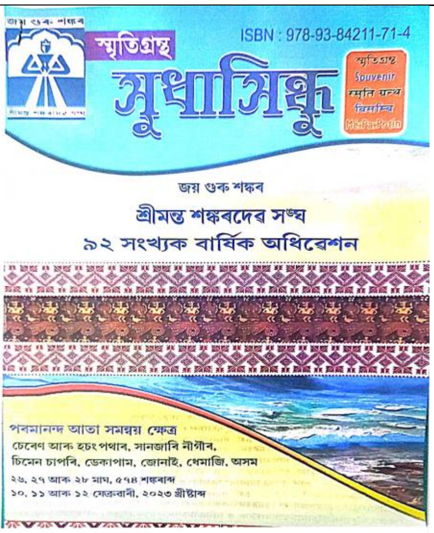

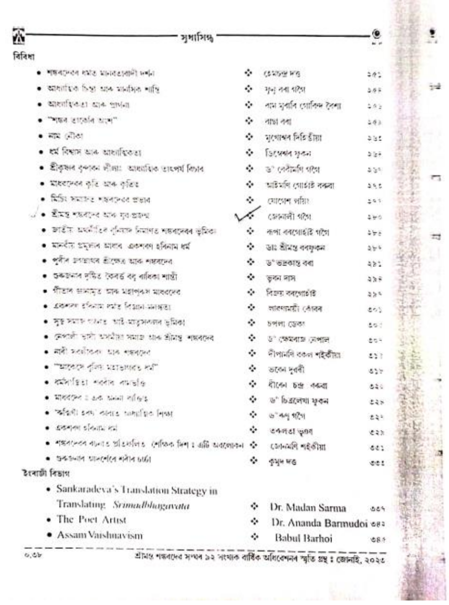

বিবিধা

ইংৰাজী বিভাগ

- Sankaradeva's Translation Strategy in Translating *Srimadbhagavata* ❖ Dr. Madan Sarma
- The Poet Artist ❖ Dr. Ananda Barmudoi
- Assam Vaishnavism ❖ Babul Barhoi

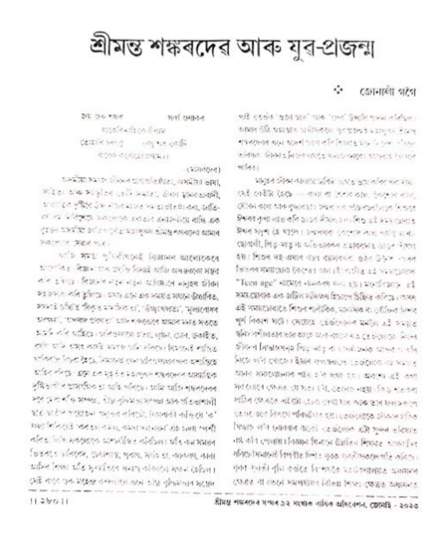

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ আৰু যুৱ-প্ৰজন্ম

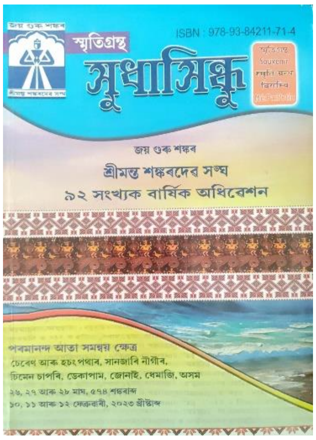

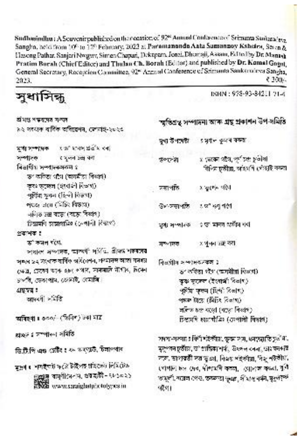

Sudhasindhu : A Souvenir published on the occasion of 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, held from 10th to 12th February, 2023 at Paramananda Aata Samannoy Kshetra, Sebeng & Hasong Pathar, Sanjari Nagar, Simen Chapari, Dekapam, Jonai, Dhemaji, Assam, Edited by Dr. Manash Pratim Borah (Chief Editor) and Thulan Ch. Borah (Editor) and published by Dr. Kamal Gogoi, General Secretary, Reception Committee, 92nd Annual Conference of Srimanta Sankaradeva Sangha, 2023. ₹ 200/-

সুধাসিন্ধু

ISBN : 978-93-84211-71-4

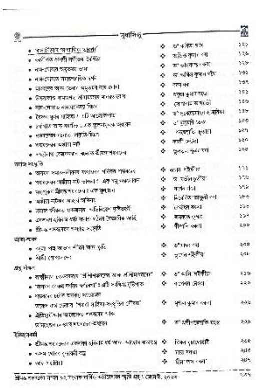

'ৰাসক্ৰীড়া'ৰ আধ্যাত্মিক তাৎপৰ্য

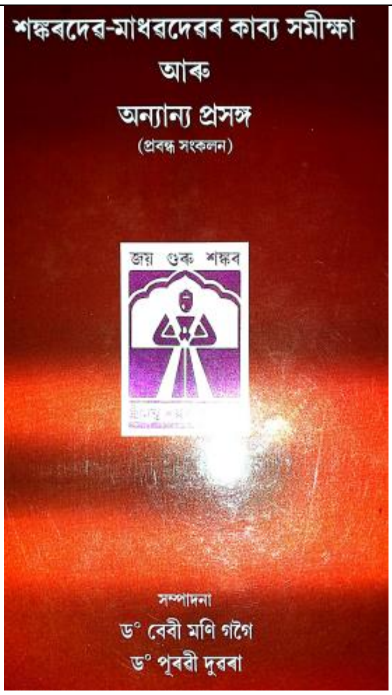

সূচীপত্ৰ

- হৰিশ্চন্দ্ৰ উপাখ্যানত কৃষ্ণ ভক্তিৰ মহিমা
  ○ ড° মানৱী গগৈ/১/
- ✓ৰুক্মিণী-হৰণ কাব্যৰ ৰূপ-ৰস
  ○ ড° পূৰবী দুৱৰা/১১/
- কাব্যতত্ত্বৰ দৃষ্টিৰে অমৃত মন্থন (অষ্টম স্কন্ধ ভাগৱত)
  ○ ৰিনী বৰগোহাঁই/২৬/
- অমৃত মন্থন কাব্যঃ আধ্যাত্মিক আৰু নান্দনিক সৌন্দৰ্য বিচাৰ
  ○ ড° বেবী মণি গগৈ/৩৩/
- শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ কুৰুক্ষেত্ৰ কাব্য
  ○ ড° জগত চন্দ্ৰ কলিতা/৪৬/
- শঙ্কৰদেৱৰ কুৰুক্ষেত্ৰ কাব্যত কৃষ্ণভক্তিৰ মাহাত্ম্য
  ○ ড° পুণ্য লতা গোহাঁই/৬৫/
- কাব্যতত্ত্বৰ দৃষ্টিৰে অজামিল উপাখ্যান
  ○ ৰেখা ফুকন/৮১/
- মাধৱদেৱৰ 'ৰাজসূয় কাব্য'ৰ ভক্তি তত্ত্ব
  ○ পুষ্পা গগৈ/৮৬/
- নাম-ঘোষাৰ আধ্যাত্মিক তত্ত্ব আৰু কাব্য বিচাৰ
  ○ ড° ৰেৱতী বুঢ়াগোহাঁই/৯৭/

ৰুক্মিণী-হৰণ কাব্যৰ ৰূপ-ৰস

○ ড° পূৰবী দুৱৰা

আৰম্ভণি ঃ

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ এক অসামান্য প্ৰতিভাৰ অধিকাৰী। তেওঁৰ অনুপম সৃষ্টি ৰুক্মিণী-হৰণ কাব্য।

নৱবৈষ্ণৱ আন্দোলনৰ হোতা শঙ্কৰদেৱে অসমৰ জনসাধাৰণৰ মাজত ধৰ্মীয় ভাৱনাক এক শক্তিশালী মাত্ৰা প্ৰদান কৰাই নহয় নৃত্য-গীত-বাদ্যৰ দ্বাৰা অসমীয়া মানুহক একত্ৰ কৰাৰ যি অৱদান আগবঢ়াই গ'ল সেয়া বিশ্বতে বিৰল। তেওঁ আছিল এটি বিশাল ব্যক্তিত্ব আৰু অপূৰ্ব বস্তু নিৰ্মাণক্ষম প্ৰজ্ঞাৰ অধিকাৰী। শঙ্কৰদেৱে অসমীয়া মানুহৰ মাজত কেৱল নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰি গ'ল এনে নহয়; তেওঁ অসমীয়া মানুহক বিশ্বসৃষ্টি আৰু স্ৰষ্টাৰ ধাৰণা দি গ'ল । তেওঁ শিকাই গ'ল জীৱন সম্পৰ্কীয় দৃষ্টিভঙ্গী, আধ্যাত্মিক-নৈতিক-সামাজিক আৰু মানৱীয় মূল্যবোধ। তাৰ লগে লগে এক গভীৰ সৌন্দৰ্যবোধ আৰু শিল্পবোধ জাগ্ৰত কৰি থৈ গ'ল। তেওঁ প্ৰচাৰ কৰা ধৰ্মৰ দ্বাৰা শিকাই গ'ল এক সামাজিক জীৱন-যাপনৰ কৌশল। সৃষ্টি কৰি গ'ল জাতি-ধৰ্ম-বৰ্ণ নিৰ্বিশেষে এক সাংস্কৃতিক পৰিমণ্ডল। এক নতুন জীৱনবোধ। নিৰ্মাণ কৰি গ'ল অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ সোণালী সৌধ। 'জ্ঞানতো কৰ্মতো কৰি অধিক' বুলি শঙ্কৰদেৱে ভক্তিৰ শ্ৰেষ্ঠত্ব প্ৰতিপন্ন কৰিবলৈ ভাগৱত পুৰাণক আধাৰৰূপে লৈ সৃষ্টি কৰি গ'ল গীত, নাট আৰু কাব্য। শঙ্কৰদেৱৰ সৃষ্টিৰাজিৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্ম আদৰ্শ প্ৰচাৰ কৰা। কিন্তু সাহিত্যিক গুণৰ ফালৰ পৰা ইবোৰৰ স্থান ইমান উচ্চ যে নিঃসন্দেহে এই সৃষ্টিৰাজি অসমীয়া সাহিত্যৰ অমূল্য সম্পদ। শঙ্কৰদেৱে ছখন কাব্য ৰচনা কৰিছিল। এই কাব্যসমূহৰ ভিতৰত "ৰুক্মিণী-হৰণ" কাব্য শঙ্কৰদেৱৰ আদৰ্শময় ৰচনা। 'ৰুক্মিণী-হৰণ' কাব্যখন

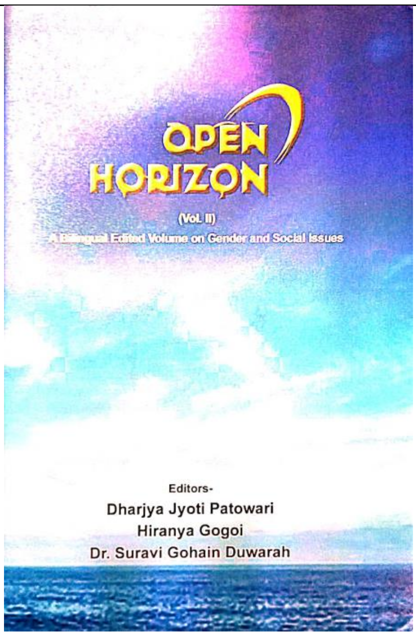

17. নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'অন্য জীৱন' আৰু 'অভিযাত্ৰী' উপন্যাসত লৈংগিক সমমৰ্যাদাৰ প্ৰসংগ ঃ এক চমু আলোকপাত
• পংখী প্ৰিয়া শৰ্মা 150

18. জ্যোতিপ্ৰসাদৰ নাটকত নাৰীৰ মনঃস্তত্বঃ ("কাৰেঙৰ লিগিৰী" আৰু "ৰূপালীম"ৰ আধাৰত)
• অৰূপ দাস 158

19. ডৰথী ব্ৰাউন ঃ 'ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো' উপন্যাসৰ নাৰী চৰিত্ৰ
• ধৈৰ্য্য জ্যোতি পাটোৱাৰী 170

20. আধুনিক সমাজ আৰু নাৰী শিক্ষা
• বন্তি দত্ত 180

21. মহিলা আৰু কন্যা শিশুৰ লগত জড়িত সমস্যা
• হিৰণ্য গগৈ 193

22. নাৰীৰ মূল্যঃ বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্প আৰু কিছু আপেক্ষিক চিন্তন
• অৰুণিমা ভূঞা 199

23. ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত জনজাতীয় আৰু জনগোষ্ঠীয় নাৰী ঃ এক আলোচনা
• ড° ৰেণু বৰা, হেমন্ত চুতীয়া 209

24. কোচ-ৰাজবংশীয় ইতিহাসৰ কেইটিমান নাৰী চৰিত্ৰ - এক চমু অৱলোকন
• শান্তনা শইকীয়া 222

25. জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা 'ৰূপালীম' নাটৰ নাৰী চৰিত্ৰ ঃ এক আলোচনা
• লুনা বৰুৱা 230

26. মযু ভণ্ডাৰীৰ গল্প ঃ এক চমু অধ্যয়ন
• ড° জোনালী বৰুৱা 239

21

মহিলা আৰু কন্যা শিশুৰ লগত জড়িত সমস্যা

হিৰণ্য গগৈ*

সংক্ষিপ্তসাৰ ঃ

ভাৰতবৰ্ষ এখন উন্নয়নশীল দেশ। ভাৰতীয় সমাজত বহু ক্ষেত্ৰত পুৰুষক প্ৰতিটো কথাতে প্ৰাধান্য দিয়াৰ পৰিবৰ্তে নাৰীক কম প্ৰাধান্য দিয়া হয়। নাৰীক দুৰ্বল বুলিও ভবা হয়। নাৰীক অৰ্ধাংগিনী সহধৰ্মিনী আখ্যা দিয়া হয় যদিও সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ বা গুৰুত্বপূৰ্ণ কামত অংশগ্ৰহণৰ পৰা বঞ্চিত কৰা হয়। ভাৰতীয় সমাজ ব্যৱস্থাত লিংগ সমানতা আনিবলৈ অহৰহ চেষ্টা চলাই আছে যদিও এই ধাৰা এতিয়াও বৰ্তি আছে। এই বদ্ধমূল ধাৰণাবোৰ নোহোৱা কৰিবৰ বাবে আৰু লিংগ সমানতা আনিবৰ বাবে সমাজৰ সকলো শ্ৰেণীৰ ব্যক্তিৰ ভাবধাৰা, বিচাৰ ধাৰাত পৰিৱৰ্তন আহিবই লাগিব। ল'ৰা আৰু ছোৱালীৰ ক্ষেত্ৰত বৈষম্যমূলক আচৰণ তেনেই সুলভ। ল'ৰা আৰু ছোৱালীক জৈৱিক লিংগৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিভেদ কৰাৰ বাবেই এগৰাকী কন্যা শিশু আৰু মহিলাসকলে বিভিন্ন সময়ত সমস্যাৰ সন্মুখীন হোৱা দেখা যায়। বহু পৰিয়ালত ছোৱালী জন্ম হ'লেই হাহাকাৰ হয়। গৰ্ভপাত বা কন্যা শিশু হত্যা বা ভ্ৰূণ হত্যা ভাৰতীয় সমাজত প্ৰায়ে হোৱা দেখা যায়। এই আলোচনা পত্ৰত মূলতঃ মহিলা আৰু কন্যা শিশুসকলে সন্মুখীন

* সহযোগী অধ্যাপক, শিক্ষাতত্ব বিভাগ, মৰিধল মহাবিদ্যালয়, ধেমাজি, অসম

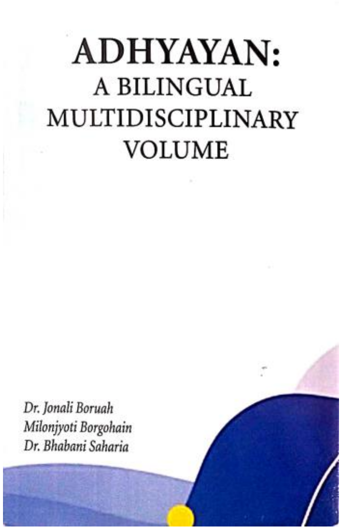

11. *Bhakti* in Śaṅkaradeva's *eka śaraṇa nāma dharma.* 83
Shyamali Hazarika

12. A Critical Estimate: Gandhi and Buddha in Peace Making 93
Manika Goswami

13. Women's Rights with Special Reference to Indian Context 105
Sangina Islary

14. Chinese Pottery and its Development –A Study through the Different Dynasties 115
Ananya Kashyap

15. Khushwant Singh's Train to Pakistan: A Narrative of The Trauma of Partition 125
Rupjyoti Bhattacharjee

16. ABC Model and 6R's Concept in Environmental Education 131
B.K. Nath & Chitta Ranjan Nath

17. A Study on Academic Achievement of Adolescents In Relation to Their Home Environment of Kamrup (R) District 139
Anindita Das

18. Indian Judiciary in 21st Century: Opportunities and Challenges 147
Satyadeep Lahkar

19. Ethnic Conflict and Violation of Human Rights in Political Ground with Special Reference to Assam 153
Maya Boruah

20. वीरेन्द्र कुमार भट्टाचार्य के उपन्यासों में असमाया लोक-विश्वास 157
मनोज कुमार कलिता

21. प्रवास में जीवन की व्यथा कथा 175
विजया राती

22. नार्थ कैरोलिना के आदिवासियो का संक्षिप्त इतिहास 187
नीलाक्षी फुकन

23. प्रेमचंद और उनके बालमनोवैज्ञानिक कहानियां : एक अध्ययन 199
डिम्पी बरगोहांई

Chapter Nineteen

ETHNIC CONFLICT AND VIOLATION OF HUMAN RIGHTS IN POLITICAL GROUND WITH SPECIAL REFERENCE TO ASSAM

Maya Boruah

INTRODUCTION

Ethnic conflict is not something new problem. In ancient time also there were ethnic conflicts among different ethnic groups mainly due to possession of land, leadership and for many other reasons. After the formation of new nation state it was hoped that problem of ethnic conflict and violation of human rights will gradually reduce but unfortunately the modern stated suffering from the problem more severely than before.

The international Encyclopedia of the Social Science describes an ethnic group as a distinct category of population in large society whose culture is usually different from the society own. The members of such a group feel themselves, or think that they are bound together by common ties of race or nationality or culture. Now a days, ethnicity has become an important tool not only for the mobilization but also in the struggle for preserving one's political authority, territory, natural and material resources. The history of human civilization witnessed worst conflicts of identity issues which often turned into violence. Ethnic conflict in Assam is going to become an important issue in last few years. Such conflict has great negative impect on human right and socio economic development of the nation.

OBJECTIVES OF THE STUDY

The main objectives of the study may be stated as follows:

1. To analyze the concept of ethenic conflict.

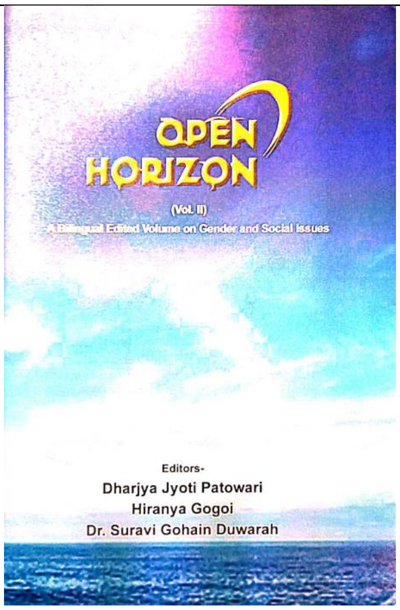

CONTENTS

Foreword v
Acknowledgement vi
Editorial vii
List of Contributors xi

1. Gendered Revolutionaries in Amitav's Ghosh The Glass Palace
   • Gora Chand Das 1
2. Challenging Gender Binary: A Critical Study of Shyam Selvedurai's Funny Boy
   • Sushmita Baruah 11
3. Women and Social Change in the View Point of Simone de Beauvoir: A Philosophical Study
   • Anil Konwar 20
4. The Pioneer of Feminist Movement in Assam: Chandraprabha Saikiani and her role
   • Bituprative Boruah 31
5. Society and Times: Women above Sex
   • Kishor Mohan Bhattacharyya 42
6. Indian Hijra (Third Gender) and the Legal Provisions for the Protection of their Rights
   • Rajib Mahanta 47

6

Indian Hijra (Third Gender) and the Legal Provisions for the Protection of their Rights

Rajib Mahanta*

Abstract

In India there is no formal definition of the third gender. In our society people who identify themselves neither as man nor as woman are commonly referred to as Hijra or third gender or transgender. Hijras are neither male for female but many of them have the elements of both. In India, Pakistan, Bangladesh and in almost all the countries of Indian sub-continent hijras are officially recognized as third gender. In the western countries the term hijra is not used, instead of hijra they use the term "transgender". Most hijras consider themselves to be the third gender.

The central government and the state governments have taken many legal steps to protect the rights of the hijras or the third genders.

Besides legal steps the central and the state governments of India have launched different schemes for developing the

* Associate Professor, Dept. of Political Science, Moridhal College, Dhemaji, Assam

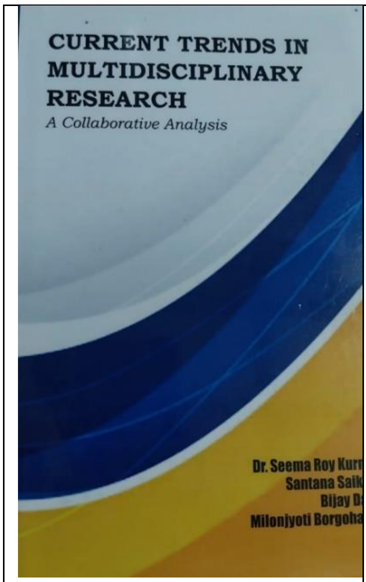

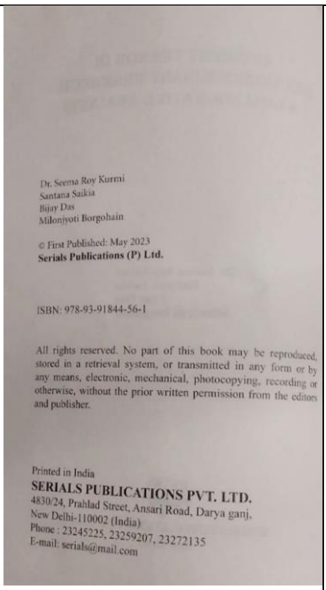
Dr. Seema Roy Kurmi
Santana Saikia
Bijay Das
Milonjyoti Borgohain

© First Published: May 2023
Serials Publications (P) Ltd.

ISBN: 978-93-91844-56-1

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission from the editors and publisher.

Printed in India
SERIALS PUBLICATIONS PVT. LTD.
4830/24, Prahlad Street, Ansari Road, Darya ganj,
New Delhi-110002 (India)
Phone : 23245225, 23259207, 23272135
E-mail: serials@mail.com

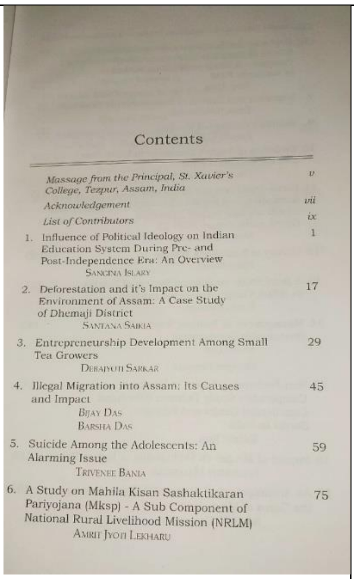
Contents

Massage from the Principal, St. Xavier's College, Tezpur, Assam, India — *v*
Acknowledgement — *vii*
List of Contributors — *ix*
1. Influence of Political Ideology on Indian Education System During Pre- and Post-Independence Era: An Overview — 1
SANGINA ISLARY
2. Deforestation and it's Impact on the Environment of Assam: A Case Study of Dhemaji District — 17
SANTANA SAIKIA
3. Entrepreneurship Development Among Small Tea Growers — 29
DEBAJYOTI SARKAR
4. Illegal Migration into Assam: Its Causes and Impact — 45
BIJAY DAS
BARSHA DAS
5. Suicide Among the Adolescents: An Alarming Issue — 59
TRIVENEE BANIA
6. A Study on Mahila Kisan Sashaktikaran Pariyojana (Mksp) - A Sub Component of National Rural Livelihood Mission (NRLM) — 75
AMRIT JYOTI LEKHARU

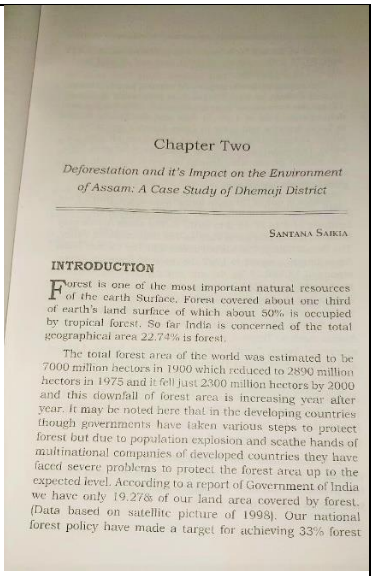
Chapter Two

Deforestation and it's Impact on the Environment of Assam: A Case Study of Dhemaji District

SANTANA SAIKIA

INTRODUCTION

Forest is one of the most important natural resources of the earth Surface. Forest covered about one third of earth's land surface of which about 50% is occupied by tropical forest. So far India is concerned of the total geographical area 22.74% is forest.

The total forest area of the world was estimated to be 7000 million hectors in 1900 which reduced to 2890 million hectors in 1975 and it fell just 2300 million hectors by 2000 and this downfall of forest area is increasing year after year. It may be noted here that in the developing countries though governments have taken various steps to protect forest but due to population explosion and scathe hands of multinational companies of developed countries they have faced severe problems to protect the forest area up to the expected level. According to a report of Government of India we have only 19.27& of our land area covered by forest. (Data based on satellite picture of 1998). Our national forest policy have made a target for achieving 33% forest

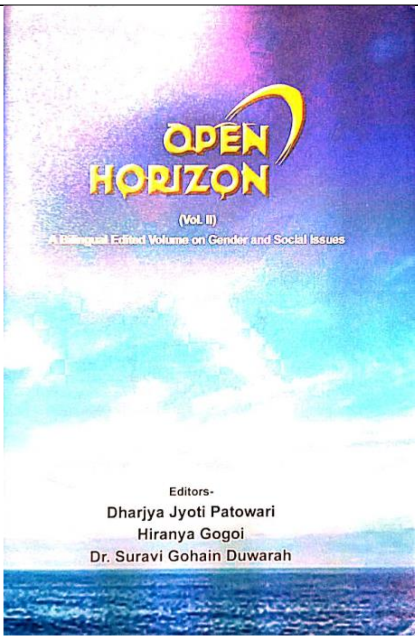

17. নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'অন্য জীৱন' আৰু 'অভিযাত্ৰী' উপন্যাসত লৈংগিক সমমৰ্যাদাৰ প্ৰসংগ ঃ এক চমু আলোকপাত
• পংখী প্ৰিয়া শৰ্মা 150

18. জ্যোতিপ্ৰসাদৰ নাটকত নাৰীৰ মনঃস্তত্ত্ব ("কাৰেঙৰ লিগিৰী" আৰু "ৰূপালীম"ৰ আধাৰত)
• অৰূপ দাস 158

19. ভৰথী ব্ৰাউন ঃ 'ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো' উপন্যাসৰ নাৰী চৰিত্ৰ
• ধৈৰ্য্য জ্যোতি পাটোৱাৰী 170

20. আধুনিক সমাজ আৰু নাৰী শিক্ষা
• বন্তি দত্ত 180

21. মহিলা আৰু কন্যা শিশুৰ লগত জড়িত সমস্যা
• হিৰণ্য গগৈ 193

22. নাৰীৰ মূল্যঃ বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্প আৰু কিছু আপেক্ষিক চিন্তন
• অৰুণিমা ভূঞা 199

23. ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত জনজাতীয় আৰু জনগোষ্ঠীয় নাৰী ঃ এক আলোচনা
• ড° ৰেণু বৰা, হেমন্ত চুতীয়া 209

24. কোচ-ৰাজবংশীয় ইতিহাসৰ কেইটিমান নাৰী চৰিত্ৰ - এক চমু অৱলোকন
• শান্তনা শইকীয়া 222

25. জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা 'ৰূপালীম' নাটৰ নাৰী চৰিত্ৰ ঃ এক আলোচনা
• লুনা বৰুৱা 230

26. ময়ু ভণ্ডাৰীৰ গল্প ঃ এক চমু অধ্যায়ন
• ড° জোনালী বৰুৱা 239

24

কোচ-ৰাজবংশীয় ইতিহাসৰ কেইটিমান নাৰী চৰিত্ৰ - এক চমু অৱলোকন

শান্তনা শইকীয়া*

সংক্ষিপ্তসাৰ ঃ

অতীত হ'ল বৰ্তমানৰ দাপোনস্বৰূপ যেতিয়াই কোনো এক স্থানৰ ইতিহাস পৰ্যবেক্ষণ কৰা হয় তাত বৰ্তমানৰ প্ৰকৃত স্বৰূপ উজলি উঠে। নাৰী হ'ল এখন সমাজৰ ধৰণী ধৰোতা। পুৰুষ তান্ত্ৰিক সমাজত নাৰী যদিও সদায়ে অৱহেলিত বুলি ধৰা যায় তথাপি বিচাৰ কৰিলে এইটো প্ৰতীয়মান হয় যে নাৰী সদায় স্বকীয় প্ৰতিভাৰে উজ্জলিত। নিজৰ স্থানত নাৰী সদায় নিজস্ব প্ৰতিভাৰে উদ্ভাসিত হৈ থাকে। বৰ্তমানৰ নাৰী আৰু অতীতৰ নাৰীৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰিলে কেইটিমান কথা পৰিষ্কাৰকৈ অনুভৱ কৰিব পাৰি। বৰ্তমানৰ নাৰী নিজৰ শিক্ষা-দীক্ষা গুণ-গৰিমাৰে বিকাশ লাভ কৰাৰ পৰিবৰ্তে প্ৰাচীন কালৰ নাৰীসকল নিজৰ বুদ্ধিমত্তা, পৰিয়াল পৰিচালনা যুদ্ধ বা অসাধাৰণ সামৰিক শক্তিৰ গৰাকী হোৱাৰ উপৰিও বিভিন্ন গুণেৰে বিভূষিতা আছিল। বৰ্তমান সময়ত নাৰীসকলে নিজৰ প্ৰতিভা বিকাশৰ কাৰণে প্ৰভূত থল পাইছে কিন্তু প্ৰাচীন কালত এইসকলে শিক্ষা-দীক্ষাকে

* সহকাৰী অধ্যাপক, ভূগোল বিভাগ, মৰিধল মহাবিদ্যালয়, ধেমাজি, অসম